

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 42 (3042)

СЕРЕДА 5 березня 2003 року

ПРОКУРОР — ПІД ПІДОЗРОЮ. ХТО РОЗБЕРЕТЬСЯ?

Ранкове засідання 4 березня

На початку засідання парламентарії скористалися регламентною нормою і шляхом голосування визначилися з направленням низки депутатських запитів до керівників державних відомств. Запити торкалися проблем і місцевого регіонального, і державного масштабу. Так, в одному з них ішлося про потребу оголосити Херсонську область зоною стихійного лиха у зв'язку з вимерзанням посівів. Серед більш як десятка таких документів особливо виділялися три, що стосувалися вчинків відомих у країні політиків і державних діячів. Валентина Семенюк (СПУ) вимагає правової оцінки діям глави адміністрації Президента Віктора Медведчука у зв'язку, як сказано в документі, з порушенням ним норм Конституції та Закону про боротьбу з корупцією. А народний депутат, керівник тимчасової слідчої комісії Григорій Омельченко, чий запит підтримала ВР, вимагає від Генерального прокурора С. Піскуна дати правову оцінку діям колишнього Генпрокурора М. Потебенька, який начебто і письмово, і усно гальмував розслідування справи Г. Гонгадзе (йдеться про лист М. Потебенька тодішньому Голові СБУ Л. Деркачу та про зупинення активних оперативно-розшукових заходів). У відповідь екс-Генпрокурор, а нині народний депутат М. Потебенько виголосив заяву, в якій вимагає створення парламентської слідчої комісії для розслідування начебто протиправних дій самого Святослава Піскуна в часи роботи у ДПА.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

У столиці триває акція «Вибори Президента на майдані Незалежності». Її організатори — Всеукраїнське молодіжне об'єднання «Молодь — надія України» — у такий спосіб намагаються відстежувати динаміку електоральних симпатій.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ОФІЦІЙНО

Час виправляти помилки

Наприкінці травня Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідає з офіційним візитом Японію. Це стало відомо під час вчорашньої зустрічі Голови ВР з Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні Кіщіро Амае. Володимир Литвин зазначив, що Україна надає особливого значення україно-японським відносинам. Особливо активно розвивається культурне співробітництво.

«Проте політики значно відстають від так званої народної дипломатії, — зауважив Володимир Литвин. — На рівні парламентів контакти також, м'яко кажучи, слабенькі. Тож необхідно виправити помилку». Нині завершується формування парламентської групи дружби «Україна—Японія». Голова Верховної Ради також закликав розвивати співробітництво на рівні комітетів і фракцій. Кіщіро Амае зауважив, що японська сторона також незадоволена відставанням політиків та економістів від культурного розвитку. Він повідомив, що нині готується до підписання нова угода про технічне співробітництво, і попросив ВР швидше ратифікувати цей документ, який буде підписано за місяць-два.

АКТУАЛЬНО

«Енергоатом» має нову концепцію

Днями правління НАЕК «Енергоатом» затвердило Концепцію розвитку галузі на 2003—2008 роки. Визначено пріоритетні напрями діяльності компанії, передусім це підвищення рівня безпеки і стабільності роботи атомних станцій. На цій основі передбачається довести коефіцієнт використання встановленої потужності АЕС до 81—83 відсотків. Нині він у середньому — 72—73 відсотки. Планується здійснити заходи для продовження терміну експлуатації діючих блоків і завершити будівництво нових реакторів на Хмельницькій та Рівненській АЕС.

А для поліпшення фінансового становища і платоспроможності компанії намічено провести корпоратизацію, перетворивши її на відкрите акціонерне товариство. Визначено нові орієнтири і стосовно підвищення соціальної захищеності персоналу станцій, розвитку інфраструктури їх міст-супутників.

«Енергоатом» приділятиме значну увагу тарифній політиці та співробітництву зі Всесвітньою асоціацією організацій, які експлуатують атомні станції. Про це також ішлося на засіданні правління компанії, — **повідомив її відділ зв'язків зі ЗМІ**.

ДАТА

На хвилі молодого ювілею

Свіжим акордом перших днів березня став концерт творчої юні, що відбувся в столичній філармонії

Тут святкували 135-й день народження своєї альма-матер — Київського державного вищого музичного училища ім. Р. Глієра. Цей заклад, очолюваний В. Козіним, — один з найстаріших у країні, має славні традиції. Його вихованцям вдалося порадувати виступом і вимогливих викладачів, і численних шанувальників різноманітних жанрів. У музичну палітру концерту гармонійно влилися виступи жіночого хору, якому не раз аплодувала Європа, ансамблів — скрипалів-віртуозів, домристів, оркестрів — духового, народних інструментів та симфонічного. Потужно пролунав у виконанні останнього колективу фінал симфонії № 4 Чайковського. Та й солістки зачарували співом.

Утім переповідати програму і враження — марна річ. Ліпше приходити і отримувати насолоду.

Я ВАМ ПИШУ

Мораль країни жебраків

Щодня спостерігаю, з якою люттю міліціонери розганяють бабусь, котрі продають овочі у підземних переходах. Порядок порядком, але такі стихійні ринки для багатьох збіднілих старих чи безробітних — єдина можливість заробити копійку. Та й для господарок зручно. Але зауважую не лише на цьому. Страшніший моральний аспект. «Усе, що тут робиш, Петре, випливе нагору» — почув якось слова однієї «гонимої» бабусі. Що вона мала на увазі — не знаю. Але міліціонер Петро якось здивовано і ніби перелякано озирнувся... Якою мірою хворе суспільство, в якому молоді зухвалі хлопці здіймають голос на жінок, рівних за віком їхнім мамам і бабусям!

Володимир ТКАЧЕНКО, ветеран Великої Вітчизняної війни.

У НОМЕР

Паксас згадав і про нас

Новий президент Литви Роландас Паксас під час зустрічі з дипломатичним корпусом окреслив базові моменти зовнішньої політики країни. Серед основних пріоритетів він згадав відносини з Україною.

Паксас зазначив, що зробить усе для того, аби відносини з Києвом підняти на вищий рівень. Він наголосив, що це стосується не лише президентів, прем'єрів чи міністрів, а й відносин на рівні бізнесменів, фірм, громадських організацій.

Звертаючися до представників країн—членів Європейського союзу і НАТО, Роландас Паксас сказав: «Я особисто вважаю, що Україна потребує від нас усіх більшої уваги». Президент Литви підтвердив свій намір бути адвокатом євроатлантичних намірів України.

Експеримент удався!

Успішно завершено експериментальний рейс контейнерного потяга «Вікінг» (Іллічівськ — Клайпеда — Іллічівськ). 24 великотоннажні автопоїзди і 12 двадцятифутових контейнерів перевезено залізницею у рекордно короткий термін — за 50 годин. Традиційним автомобільним шляхом вони йшли б понад десять діб. Переконавшися в серйозності намірів українських транспортників, литовці почали формувати нові вантажні партії. Відтепер «Вікінг» вирушатиме з Іллічівська за чітким графіком — щоп'ятниці, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК**.

Безквартирні об'єднуються

Мешканці більш як двадцяти кіровоградських гуртожитків різного підпорядкування мають намір об'єднатися у громадську організацію, щоб спільними зусиллями відстоювати власні права.

Члени ініціативної групи вважають, що безквартирні громадяни нині мало чим відрізняються від осіб без певного місця проживання. На них ніби не розповсюджуються закони держави. Вони перебувають під постійною загрозою виселення, нерідко змушені платити безпідставно завищені ціни за воду і електроенергію, не мають права встановлювати індивідуальні лічильники, не можуть прописати на житлову площу навіть найближчих родичів, які туляться з ними в одній кімнаті. Ці люди фактично викинуті з процесу приватизації житла.

Ініціатори переконані: новостворена громадська організація сприятиме у відстоюванні соціальних і юридичних прав мешканців гуртожитків, представлятиме їхні інтереси перед органами виконавчої влади, власниками житла та в судах, **повідомляє наш власний кореспондент з Кіровограда Олег БОНДАР**.

У портфелі — замовлення, у кишені — дивіденди

Дивіденди в розмірі 30 гривень на кожну акцію виплатить Новокраматорський машинобудівний завод. Таке рішення ухвалили загальні збори акціонерів підприємства. Решту прибутку буде інвестовано в технічне переозброєння заводу. Торік на це спрямували понад 80 мільйонів гривень.

Як доповів акціонерам голова правління, генеральний директор Віктор Панков, у 2003-му колектив заводу має намір забезпечити зростання ключових показників: за обсягом продажу — на 38 відсотків, товарної продукції — на 52, інвестицій у розвиток підприємства — на 43 відсотки. Виконання запланованої програми дасть змогу збільшити середню заробітну плату (а її рівень — один із найвищих в області) на чверть.

Краматорські машинобудівники отримали замовлення на виготовлення і поставку другої лінії безперервного лиття сталі для Єнакієвського металургійного заводу. Термін виконання передбачено рекордно короткий — 10 місяців, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Сім'ї загиблих міліціонерів-киян, які мають неповнолітніх дітей, щоквартально отримуватимуть 45 гривень

Прокурор — під підозрою. Хто розбереться?

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 4 березня
(Початок на 1-й стор.).

Парламентарії скористалися і своїм правом на виголошення від імені фракцій заяв та оголошень. О. Мороз і О. Турчинов привернули увагу до минулого надзвичайного з'їзду депутатів від опозиції і закликали колег та громадян України до березневих акцій «Повстань, Україно!». А дві жінки-депутати Людмила Супрун та Катерина Самойлик звернули увагу колег на ситуацію довкола Іраку і майбутнього підростаючого покоління.

На засіданні головуючий оголосив про входження депутатів Віктора Мусіяки та Володимира Сівковича до групи «Європейський вибір».

Загалом порядком денним передбачено розгляд понад 10 законопроектів, переважна більшість яких запропонована урядом, а чотири визначені Президентом як невідкладні. Серед найактуальніших — пакет законопроектів про використання земель та їх оцінку. Серед найгостріших — три законопроекти про Державний гімн України, а також інформація Генпрокурора, керівників СБУ, МВС, Держкомітету зв'язку про хід розслідування факту поширення фальшивого тексту «Відкритого листа» від голови фракції «Наша Україна». Поданий депутатом В. Лещенком (КПУ) проект Державного гімну передбачає повернення до мелодії гімну, який був за радянських часів. Зрозуміло, що в його опонента Л. Лук'яненка кардинально інший погляд на це питання. Передбачалися гострі дебати. Але самі доповідачі просили не поспішати з цим питанням, не піддаватися на можливі провокації, щоб не спричинити конфронтації різних політичних сил у сесійній залі. Тим паче що для зміни «головної мелодії країни» треба набрати 300 голосів для внесення змін до Конституції.

Алла АНТИПОВА, Анатолій БЕНЬ.

ФОТОФАКТ

У Московському Культурному центрі України відкрито виставку робіт нашого співвітчизника —фотокореспондента Олександра Кремка.

На знімку: під час відкриття.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

У КОМІТЕТАХ ВР

На часі звірити годинники

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки підписав Меморандум про співробітництво з Комітетом економічного розвитку Державних зборів Угорщини.

Як підкреслили на прес-конференції представники сторін Ласло Пух та Андрій Клюєв, документ передбачає імплементацію положень Енергетичної Хартії та адаптацію українського законодавства до законодавства країн ЄС. Під час переговорів обговорювали широке коло проблем: від роботи «Бурштинського острова» і будівництва газокомпресорної станції в районі Ужгорода — до розробки проектів з будівництва об'єктів малої гідроенергетики та електростанції потужністю 230 МВт на річці Тиса. Не обійшлося, за словами голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Андрія Клюєва, і без обговорення питань приватизації. Підприємства енергетики в Угорщині, так само як і в Україні, міняли форму власності завдяки іноземному капіталу. На часі, як то кажуть, звірити годинники: вже цього тижня стануть відомі об'єкти, які підлягатимуть приватизації у нинішньому році, а серед них, не виключено, й обленерго.

З огляду на потребу запаралелити східні та західні енергосистеми, така співпраця має вигляд украй актуальної і своєчасної.

Сергій ВЛАД.

ФОТОФАКТ

Четверо потерпілих від вибуху на ВАТ «Ясинівський коксохімічний завод» досі перебувають у Донецькому обласному опіковому центрі.

На знімку: медсестра накладає пов'язку потерпілій.

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

Постріл на світанні

Учора вранці, у своєму кабінеті пострілом з вогнепальної зброї намагався заподіяти собі смерть начальник обласного управління МВС України генерал-лейтенант Олег Кочегаров. З тяжкими пораненнями в голову його доставлено в нейрохірургічне відділення третьої міської лікарні, де йому зроблено операцію. Стан класифікують як дуже тяжкий.

Імовірною причиною трагічного кроку генерал-лейтенанта стала загибель начальника Черкаського райвідділу внутрішніх справ підполковника В'ячеслава Романовського, котрий три тижні тому звів рахунки з життям. Про смерть молодого підполковника розповіла газета «Дзеркало тижня» у № 8 від 1 березня. Автор статті Олександра Приймаченко написала, що колеги і рідні В'ячеслава вважають винним у його смерті генерал-лейтенанта Олега Кочегарова. У записці, що залишив начальник обласного управління МВС України у своєму робочому кабінеті, він звинуватив журналістку в доведенні його до самогубства.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Президенту милиці не потрібні

Із прес-конференції Голови Верховної Ради України Володимира ЛИТВИНА

У своєму кабінеті Володимир Литвин любить запалювати свічку. Він каже, що це заспокоює: дивитися, як вона горить і тане. Але коли під час блокування роботи парламенту в кабінеті Голови Верховної Ради збиралися керівники фракцій, тривали політичні сутички й розбирання, свічка погасла. А як розряджати негативну енергію у сесійній залі, головуючому на сесії доводиться сушити голову щодня.

Дострокова відставка

Розмови про можливість дострокової відставки Президента, парламенту чи уряду нині точаться з новою силою. Володимир Литвин уже раз підтвердив, що він противник цього: «Треба внести якусь стабільність і передбачуваність у розвиток країни», — сказав він.

Куди ми рухаємося

Куди рухається Україна? У бік Європи, СНД чи стоїть на місці? Відповідаючи на ці запитання, Володимир Литвин зазначив, що Україна інтенсивно шукає своє місце у світі. «У нас немає вічних партнерів і союзників, а є вічні національні інтереси, які потрібно враховувати. Будь-які кроки потрібно розглядати саме під таким кутом зору», — наголосив глава парламенту. Про курс на вступ України до НАТО В. Литвин зауважив: «Усі ми недопрацьовуємо в цьому напрямі». Є відповідний план дій, але треба, щоб проекти відповідних законів розробляли і вносили до Верховної Ради від центральних органів виконавчої влади, від Кабінету Міністрів або Президента, які є суб'єктами законодавчої ініціативи. Цього пленарного тижня український парламент розглядатиме один із знакових законопроектів — про цивільний контроль над збройними формуваннями та правоохоронними структурами. Це одна з передумов інтеграції України до Європи та євроатлантичної структури.

Парламентські секретарі

Голова Верховної Ради висловив певні сумніви щодо запровадження посад парламентських секретарів у Кабінеті Міністрів та міністерствах. В. Литвин побоюється, щоб на цих людей, які не матимуть певних владних повноважень та апарату, не звалили всі питання, пов'язані з розробленням та проведенням законопроектів через парламент, а також здійснення моніторингу, як працюють нові закони. А міністри можуть усунутися від такої повсякденної роботи. На думку глави парламенту, корисним для зміцнення співпраці уряду та парламенту може бути лише такий підхід: щоб міністри несли персональну відповідальність за комплекс завдань, пов'язаних із розробленням та прийняттям законопроектів.

Депутати-сумісники

Відповідаючи на запитання кореспондента «ГУ», Володимир Литвин поінформував про ситуацію з депутатами, котрі суміщують роботу в найвищому законодавчому органі держави з іншими посадами, що заборонено Конституцією України. На чотирьох народних депутатів — глав Сумської та Чернігівської облдержадміністрацій Володимира Щербаня та Валентина Мельничука, суддів Верховного Суду Василя Онопенка та Володимира Мойсика — направлено подання до суду. Двоє народних депутатів — віце-прем'єри Іван Кириленко та Дмитро Табачник — написали заяви про добровільне складання із себе депутатських повноважень, і парламент розглядатиме їх у четвер.

Майбутнє президентство

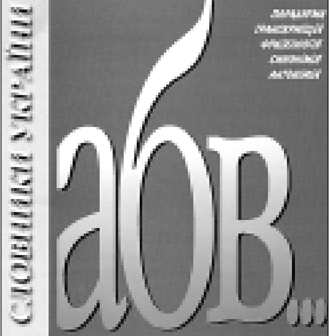
Володимир Литвин зробив кілька політичних заяв про майбутні президентські вибори. По-перше, що чинний Президент України Леонід Кучма не має намірів балотуватися на третій термін. Конституція передбачає лише два строки президентства. Якби нинішній глава держави хотів знову йти на вибори, він уже звернувся б до Конституційного Суду про офіційне тлумачення відліку термінів президентства Л. Кучми — від першого обрання чи від прийняття Конституції. Голова ВР також заперечив потребу у прийнятті закону про гарантії Президента після закінчення його повноважень. «Президентові милиці не потрібні, бо в Конституції передбачено достатньо позицій, які гарантують недоторканність Президенту», — переконаний В. Литвин.

Досить високо оцінив В. Литвин шанси на майбутнє президентство Прем'єр-міністра України Віктора Януковича: «Щоб бути реальним претендентом, треба мати значний досвід, організаційні можливості та знати інші можливості, щоб проводити передвиборну кампанію. У Януковича все це є». Потенційні шанси своїх колег-депутатів, майбутніх кандидатів на президентство, В. Литвин не коментував, бо, на його думку, «це не зовсім коректно». Про себе і свою імовірну участь у майбутніх президентських виборах Голова Верховної Ради знову заявив: «Для мене ця тема закрита. Я просто зіставляю реальні можливості та все інше».

Юліана ШЕВЧУК.

У НОМЕР

Створено електронний словник

Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук презентував електронний словник української мови. Один лазерний диск вміщує понад сорок тисяч друкованих сторінок, або 25 книжок.

Цей інноваційний проект здійснено відповідно до Указу Президента України від 7 серпня 1999 року «Про розвиток національної словникової бази» та державної програми «Словники України». Спочатку в звичному книжковому вигляді побачили світ орфографічний, фразеологічний, синонімічний та інші словники української мови. А тепер накладом у 30 тисяч примірників — компакт-диск, який містить не лише близько трьох мільйонів українських словоформ, а й унікальну пошукову електронну систему. Як наголосив на презентації електронного словника Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, завдяки цій новації вперше за всю історію вітчизняного мовознавства українська мова отримує технологічний статус нарівні з іншими мовами світу. «Цим словником в Україні започатковано нову наукову галузь — лінгвотехнологію, — сказав В. Литвин. — Це передумова мовної інтеграції нашої держави в Європу та Європейський союз». Адже нині українська мова не використовується у новітніх комп'ютерних програмах та технологіях так широко, як, скажімо, російська.

10 тисяч дисків із електронним словником уже передано до органів державної влади та до освітніх закладів України. Однак, як наголошували присутні на презентації, було б добре, якби цей словник-диск отримали кожна школа та вуз. Український мовно-інформаційний фонд уже створив другу, оновлену й доповнену, версію електронного словника, однак її ще не видано через відсутність коштів. У планах також створення електронного підручника. Але їх втілення також залежить від високопосадовців.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Сільськогосподарське дорадництво: в очікуванні перемін

Намагання України адаптуватися до ринкових умов пов'язано з багатьма труднощами перехідного періоду. Зокрема, це стосується сільського господарства, представники якого виявилися, мабуть, найнезахищенішими перед ринковими реаліями.

Одним із механізмів розв'язання сьогоднішніх проблем наших селян є сільськогосподарські дорадчі служби.

Не панацея, але все-таки...

Спостерігаючи за розвитком в Україні аграрних дорадчих служб, згадуються слова англійського мислителя XIX століття Джона Рескіна: «Ніякий перехід до кращого не може бути зроблений легко і швидко без значних страждань». Навколо необхідності створення і розвитку дорадництва на селі вже тривалий час точаться розмови на різних рівнях, проводяться наради, конференції, написано чимало статей, програмних документів, проте нема головного —дієвої державної підтримки.

Актуальність розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності зумовлена значимістю аграрної галузі в економіці України. Тут працює п'ята частина населення, яка значною мірою визначає соціально-економічне становище нашого суспільства та гарантує продовольчу безпеку держави.

Потреба розвитку дорадчої діяльності на селі пов'язана й зі змінами, які відбулися в сільському господарстві та в укладі життя сільського населення. Зокрема, це приватизація землі та майна колишніх КСП, що збільшило кількість агропідприємств, фермерських та підсобних господарств. Однак ці загалом позитивні процеси породили низку проблем, які необхідно розв'язувати. Чи не найбільша з них — відсутність у нових суб'єктів господарювання досвіду ведення самостійної ефективної праці в умовах ринку. Керівниками таких господарств часто ставали люди без управлінського досвіду, які подекуди взагалі не мали справ з сільськогосподарським виробництвом. Водночас невеликим господарствам стало не під силу утримувати кваліфікованих спеціалістів у галузі сільського господарства.

Власники підсобних господарств практично позбавлені можливості отримати фахову допомогу агронома, зоотехніка. До цього ще слід додати й проблеми з ускладненим доступом селян до фінансових та матеріально-технічних ресурсів, зростання їхньої вартості, недостатньо розвинену інфраструктуру внутрішнього ринку тощо.

Ще десятиліття тому сільгосппідприємства, переважно колгоспи і радгоспи, не переймалися проблемами якості продукції та ефективності виробництва. Над усім панував вал. Сьогодні, з огляду на вимоги ринку, ці питання виходять на перше місце. А це означає, що аграрії потребують консультацій з цілої низки не відомих раніше питань: новітніх технологій, агробізнесменеджменту, маркетингу.

Робота фахівців з сільгоспдорадництва ґрунтується на співпраці з користувачем послуг і має на меті довести йому економічну доцільність змін у господарстві. Наприклад, використання програми з ведення управлінського обліку дає можливість господарству отримати інформацію про його ринкові показники, виявити слабкі місця в діяльності та вжити оперативних заходів для їх усунення.

Характерною ознакою роботи дорадчих служб є співпраця з науково-дослідними установами та освітянськими закладами аграрного профілю. Мета такої співпраці — залучення спеціалізованих професійних знань, переорієнтація науково-дослідних програм на забезпечення потреб господарств і впровадження найефективніших з них у виробництво. Важливим елементом успіху дорадчих служб є організація їхньої роботи за ринковими принципами: вивчення потреб та пропозиція їх задоволення.

Успіх роботи дорадчих служб, особливо на етапі становлення, багато в чому залежить від порозуміння з місцевою владою, від здатності влади усвідомити необхідність розвитку такого виду послуг в регіоні та підтримати діяльність таких служб. У цих відносинах основним мотивом має стати взаємовигідне партнерство. А вигода — очевидна: зростає ефективність використання ресурсів виробниками сільськогосподарської продукції, підвищується рівень життя сільського населення, яке вчиться самостійно розв`язувати власні проблеми.

(Закінчення на 4-й стор.).

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Тут жив Вася!

Липки. Один із найкрасивіших районів Києва. Маріїнський палац, Нацбанк, безліч інших архітектурно-історичних пам'яток — вельми престижне місце. Чимало охочих тут оселитися. Замало житла? То для нас не проблема і будинок звести. Щоправда, поставити споруду нічебто немає де. Та було б бажання. Можна, приміром, у внутрішньому дворі біля перехрестя вулиць Інститутської та Шовковичної.

На території сучасних садиб №№ 18-20/8 по вулиці Інститутській на початку XIX століття була розташована резиденція Київського, Волинського і Подільського генерал-губернатора. Від її початкового планування зберігся парк (так званий губернаторський сад). На початку 50-х років тут встановили фонтан і декоративну скульптуру. Це — місце відпочинку багатьох поколінь киян (зокрема, й представників влади). Гарний затишний куточок. Принаймні був таким донедавна.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Навесні 2002-го чималу частину парку обгородили парканом, за яким розгорнулася бурхлива діяльність. Як з'ясувалося, готували до реконструкції будинок № 18 на вул. Інститутській. Замовником виступило підприємство «Укрінвестбуд» Держуправління справами, генпідрядчиком та інвестором — ТОВ «Міжнародна компанія «Антарес». Оця сама комплексна реконструкція передбачає «... знесення 5-поверхового корпусу та господарчих будівель, реконструкцію трансформаторної підстанції, будівництво 13-поверхового житлового будинку на 68—70 квартир замість 5-поверхового, що зноситься, будівництво 8-поверхового адміністративного будинку з господарчим двором і підземною автостоянкою на 99 авто...» (з листа в. о. першого заступника Київського міського голови І. Фоменка від 29.05.01 — у відповідь на колективну скаргу мешканців будинку на вул. Інститутській).

(Закінчення на 5-й стор.).

Врожай зібрали щедрий, але хліб обіцяє дорожчати

ПЕРСПЕКТИВА

*Днями в Ужгороді на 5—10 копійок подорожчали хлібобулочні вироби. Місцеві фахівці, що представляють інспекцію з контролю за цінами, розводять руками — цей непопулярний крок з боку виробників продукту номер один спричинений зростанням закупівельних цін на борошно, **передає наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.** І хоча Закарпатський регіон навіть за найкращих часів не забезпечував себе зерном, а нині й поготів, його доводиться докупати в областях, де нива родить щедріше, — привід для занепокоєння очевидний.*

Вітчизняні хлібопекарські підприємства вже вийшли до уряду з проханням вжити заходів для стабілізації цін на зерно, зростання яких нині й провокує підвищення вартості хліба. Щоб не допустити подорожчання короваю, вони пропонують розглянути питання про інтервенцію на ринок колоскових. Якщо найближчим часом не вдасться досягти стабілізації, прогнозують в «Укрхлібпромі», регіони, котрі утримують мінімальні ціни на хліб, будуть змушені їх підвищити. В об'єднанні як аргумент наводять зростання практично в усіх областях ціни на борошно найвищого гатунку — за її тонну вже правлять 1,2 тисячі гривень. Водночас хлібопекарські підприємства вважають неприйнятними адміністративні заходи щодо регулювання цін на коровай, які торік спричинили зниження рентабельності виробництва хлібобулочних виробів.

За такої ситуації здригнулася навіть столиця, де зазвичай уміють не допустити подорожчання продукту номер один. Київський міський голова Олександр Омельченко заявляє, що вже у травні-червні Києву доведеться закуповувати за кордоном пшеницю для випікання хліба. Він нагадав, що раніше уряд звітував про те, що 2002 року зібрано врожай зернових у 37 млн. тонн. «Та ми вже бачимо: в травні-червні доведеться купувати зерно за кордоном. Своє вивезли за безцінь, а тепер купуватимемо дорожче. Хіба так чинить добрий господар?»

Заговорив про можливість майбутнього подорожчання і віце-прем'єр Іван Кириленко. Він переконаний, що суть проблеми, котра виникла у хлібозаводів, — у завищеній ціні на борошно, котра не відповідає цінам на зерно, і у зв'язку з цим борошномельні компанії мають можливість отримувати необгрунтовані прибутки. Якщо питання стоятиме гостріше, попередив віце-прем'єр, то порядок у цій галузі наводитимуть Антимонопольний комітет і податкові органи.

Іван ЛАЗНЮК.

НОВИНИ

Про Лесю — з уст односельців

У видавництві Волинської обласної друкарні побачила світ книжка відомого краєзнавця Олекси Ошуркевича «Родина Косачів і волиняни».

На сторінках видання майже хронологічно подано життя славетної родини, її звички й уподобання. Читач дізнається багато цікавих і несподіваних деталей перебування Косачів у своєму родовому гніздечку — селі Колодяжному.

У книжці вміщено короткі біографічні дані про членів сім'ї Косачів, показник імен, невідомі фотографії. Вже нині видання стало бібліографічною рідкістю, яку давно чекали поціновувачі й дослідники таланту «оспівувача досвітніх вогнів».

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Донеччани пишуть листа голові

Поштову скриньку для листів міському голові було встановлено на центральній площі Донецька. Майже чотири з половиною тисячі звернень отримав під час акції міський голова Олександр Лук'янченко. Він пообіцяв дати відповідь кожному, хто вказав своє прізвище та адресу. Приблизно половина скарг стосується житлово-комунальних проблем. Листи оброблятимуть протягом тижня, всі конструктивні пропозиції буде враховано під час формування програм соціально-економічного розвитку обласного центру та районів.

Ліна КУЩ.

Діалоги різних поколінь

Коли філософ каже вам: «Ти річ-у-собі-для-себе!» — то в перекладі з мови Канта це означає: сам себе не розумієш — то як тебе зрозуміють інші?

Утім, проблема взаєморозуміння (сімей, поколінь, народів) дуже серйозна для людської спільноти. Дехто вважає, що універсальна мова для порозуміння — мистецтво. Ось і столична галерея L-Арт розпочала проект «Діалог», у рамках якого пройдуть виставки художніх династій України. Мета «Діалогу» — показати спадкоємність і новаторство у вітчизняному образотворчому мистецтві. Це також спроба поговорити про спільне і відмінне у світогляді різних поколінь. Проект відкрився виставкою сім'ї Григор'євих. Сергій Григор'єв (1910—1988) — класик українського радянського живопису. Поряд з його роботами — полотна дочки Галини і скульптури Світлани Карунської, дружини онука. Виставка називається «Реальність краси». Вона присвячена образові жінки і триватиме до 12 березня.

Оксана ЧИСТА.

Репродукції: Сергій Григор'єв. «Травневий мотив»; Галина Григор'єва. «За мотивами Матісса».

Таємний дарунок буває не до речі

КРИМІНАЛ

Місцевий суд Куйбишевського району Запоріжжя засудив колишнього міського голову Оріхова Степана Здановського до шести років позбавлення волі. Він визнаний винним в одержанні хабара в особливо великих розмірах.

Колишній чиновник одержав від місцевого підприємця «у подарунок» дачну ділянку з недобудованим будинком у кримському селищі Массандра. Натомість обіцяв продовжити договір оренди складських приміщень в Оріхові і посприяти в їхній приватизації.

Олександр АБЛЄЦОВ.

Запорізька область.

КОМЕНТАР

Ринок праці: боротися, шукати, знайти і працевлаштуватися

Безробітні в нас є. Вже вкотре зізнається держава і пропонує методи боротьби з отим соціальним лихом і необхідним атрибутом нової економічної формації. На ринку праці з'явилися зайві люди. Тотальна зайнятість канула в небуття, либонь, безповоротно. Тепер слід прийняти нову ситуацію на ринку праці такою, яка вона є, і навчитися в ній жити. Що, власне, й намагається вже котрий рік (1991 року було скасовано статтю КК, що карала за неробство) зробити український уряд.

Кола на воді чи круг для потопаючого?

На практиці випробовуються різні стратегії — активні й пасивні. На певному етапі ліквідації безробіття як негативного соціально-економічного явища експерти засумнівалися в ефективності традиційного (кількісного) підходу, мабуть, зрозуміло, що боротися з економічною незайнятістю в період кризи, створюючи додаткові робочі вакансії, утопічно й деструктивно. Вирішили «відпустити» безробіття на вільні хліби.

І тоді наголоси у вітчизняній політиці зайнятості було переставлено на, так би мовити, особисту відповідальність безробітного за свою подальшу трудову долю. До того ж декларували всебічну моральну підтримку держави, котра обіцяла створити всі умови для самореалізації на трудовому фронті.

За останні роки українська політика зайнятості повернулася на круги своя, до початку обраного інтенсивного шляху розв'язання проблеми безробіття. У чому причина такого реверсу? «Трудовики» стверджують: у стабілізації економіки, про яку рапортує уряд і котра веде до стабілізації процесів на ринку праці, до появи додаткової затребуваності робочої сили. Судячи з оптимістичної доповіді на колегії соціального міністерства нещодавно призначеного Міністра праці і соціальної політики України Михайла Папієва, така працетерапія дала позитивні результати. За словами міністра, торік на 290 тисяч скоротилася кількість безробітних в Україні. А працевлаштованість зросла в середньому по країні до 105%. Державні служби зайнятості охопили своїм піклуванням і увагою 2,8 млн. незайнятих громадян (це половина від усього офіційно зареєстрованого в її центрах безробітного населення країни).

Або стільці, або гроші

Утім, проблеми на ринку праці залишаються, констатував міністр. Рівень економічного безробіття загалом по Україні становить 9,8% всього працездатного населення, хоча порівняно з 2001 роком він і знизився на 1,2% (за розрахунками Всесвітньої організації праці). Тоді на одну робочу вакансію претендували десять потенційних працівників, нині в черзі на отримання роботи стоять дев'ятеро.

Та все одно рейтинг популярності центрів серед незайнятого населення залишається невисоким. Більшість співгромадян у пошуках роботи розраховують на власні сили і зв'язки. Але в такому разі стовідсотковому безробітному не варто нехтувати послугами відпрацьованої системи. Адже, ставши на облік у центрі зайнятості, громадянин отримає невелику, але все-таки допомогу з безробіття, сподівання отримати роботу за спеціальністю, перекваліфікуватися державним коштом або отримати безвідсотковий кредит, щоб розпочати власний бізнес.

Більшість співгромадян, котрі через економічні негаразди опинилися на вулиці, воліють не очікувати милостей від державної системи, а працевлаштовуватися самотужки. При цьому багато хто бачить своє трудове добре оплачуване майбутнє за кордоном. Західна Україна працює в Європі, Луганщина й Донеччина — в Росії.

Нині більш як 150 тисяч українських громадян працюють в Італії, понад 100 тисяч — у Чехії та Словаччині, 35 тисяч — у Португалії. У такий спосіб люди розв'язують свої матеріальні проблеми, нехтуючи соціальним і правовим захистом, бо донедавна далеко не з усіма країнами Україна мала врегульований на законодавчому рівні правові норми, що мали б гарантувати безпеку і страхування нашим співвітчизникам, які працюють на їхніх теренах. Нещодавно такі документи підписано з Португалією, на черзі — Італія. Втім, після міжурядового оформлення трудових відносин кількість українців, які бажають працювати в цих країнах, можливо, зменшиться. Багатьом зарубіжним роботодавцям стане невигідно наймати українців. Адже раніше то була чорна, безправна і тому, по суті, неоподаткована робоча сила. Нині наш співвітчизник рівний у правах, моральних і матеріальних, з іншими чужоземцями, а тому не такий привабливий з економічної точки зору, як колись.

Аналізуючи ситуацію, що склалася на ринку праці, можна дійти висновку: отримати одночасно і матеріальну винагороду за працю, і соціальні гарантії неможливо. Або стільці, або гроші...

Дайош мільйон!

Хоч би якими були успіхи державних борців з безробіттям, вона не видає своєї «військової таємниці». Особливості національного продукування «зайвих» людей на ринку праці, а саме так можна інтерпретувати оту очевидну «таємницю», полягають у диспропорції попиту і пропозиції, недосконалості оплати праці — робота є, платня не та. Напрошується висновок: поліпшити ситуацію на українському ринку зайнятості можна, лише провівши якісну реформу оплати праці. Матеріальна зацікавленість, хоч що кажи, — найкращий стимул трудового ентузіазму. Та щодо цього соціальний міністр поки що делікатно мовчить. Натомість чітко дає своїм підлеглим завдання з боротьби проти безробіття на цей рік. А вони полягають у створенні цього року додаткових 406 тисяч робочих місць (як саме, не уточнюється), працевлаштуванні на них та на вивільнені вакансії (які й за рахунок кого, також не сказано) 838 тисяч осіб, перенавчанні 168,8 тисячі незайнятих співгромадян. До речі, 2001 року Президент України зобов'язав виконавчу владу ініціювати створення мільйона робочих вакансій. За цей мільйон ще ніхто не звітував.

Ольга ВАУЛІНА.

Мал. Михайла САЧКА.

Берег лівий, берег правий

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Створюється враження, що в політичному житті країни наближається година «Х». З настанням весни активізувалися не лише опозиційні сили, а й пропрезидентські партії та їх лідери. Здається, що у повітрі запахло не пролісками чи мімозою, а «порохом» майбутніх передвиборчих баталій. У попередньому огляді подій внутріполітичного життя ми вже звертали увагу на зросту активність колег-журналістів. Нині естафетну паличку в них перехопили політики.

Маленькі штрихи до «битви титанів»

Опозиція уже розпочала черговий етап акції «Повстань, Україно!». А минулої неділі відбувся всеукраїнський з'їзд депутатів рад усіх рівнів від опозиційного трикутника (не плутати з любовним). Щоправда, опозиція, попри запевнення Віктора Ющенка, так і не дочекалася руки допомоги від блоку «Наша Україна». Недаремно виступ колишнього прем'єра на з'їзді депутатів рад усіх рівнів перивався вигуками: «Регламент!». Блок продовжує дистанціюватися і від владних, точніше пропрезидентських сил, і від опозиції. Віктор Ющенко й надалі грає свою гру, експлуатуючи високий рейтинг довіри громадян України, отриманий під час прем'єрства. Всенародна любов доволі часто може обернутися такою само шаленою ненавистю. Отож «Наша Україна» поспішає повільно: лише наприкінці березня пройде «Всеукраїнський форум демократичних сил-2». Проте водночас у штабі блоку відбулася поки що незрозуміла багатьом оглядачам рокіровка. Керівником штабу блоку несподівано став Олег Рибачук, який замінив на цій посаді Романа Безсмертного. Однак активізувалася не тільки опозиція. Дедалі частіше у ЗМІ починають світитися ймовірні кандидати від влади на найвищу посаду в державі. Поперше, сьогодні чи не головним творцем новин став Голова Національного банку України Сергій Тігіпко, кандидатуру якого частина аналітиків продовжує розглядати крізь призму ймовірного «спадкоємця» Леоніда Кучми на посаді глави держави. Подруге, наприкінці тижня активізувалися розмови навколо особи глави президентської адміністрації, лідера об'єднаних соціал-демократів Віктора Медведчука. Головний соціал-демократ країни дав розгорнуте інтерв'ю одному з престижних тижневиків. Отож, схоже, зимове затишшя минуло, а нинішня весна уже зовсім не нагадує розминку перед великою «битвою титанів». І мається на увазі не лише і навіть не так протистояння по осі «влада—опозиція», як всередині —з вигляду монолітних — представників обох таборів.

Великий розлом

Ні оглядачі, ні аналітики не дочекалися в неділю висунення єдиного кандидата на посаду глави держави від опозиції. І не дивно. Оскільки у кожного з трьох лідерів свої завдання, у кожного своя мета. Зрозуміло, лідер комуністів Петро Симоненко ніколи не погодиться на те, щоб кандидатом від опозиції став не він, а хтось інший. І цьому є певні пояснення. Попри небувалу єдність опозиційних лав, у трикутнику є значні ідеологічні розбіжності. Передусім у комуністів з представниками Блоку Юлії Тимошенко. А у спину ватажкові українських лівих «дихає» Леонід Грач, який ніколи не приховував свого бажання балотуватися на виборах 2004 року. Мало того, кримський комуніст номер один уже підготував і запасний стартовий майданчик для себе у вигляді громадської організації «Спадкоємці Богдана Хмельницького». А тому необережний крок Петра Симоненка стосовно підтримки єдиного кандидата від опозиції (але не його самого) може спричинити новий розкол у Компартії України. З іншого боку, Соціалістична партія вустами першого секретаря ЦК Йосипа Вінського уже дала зрозуміти співвітчизникам, що соціалісти висунуть свого кандидата у Президенти України. Про серйозність намірів СПУ свідчить і те, що лідером Донецької обласної організації обрано молодого, але авторитетного Юрія Луценка. Навряд чи захоче піти у «тінь» без серйозних гарантій з боку Віктора Ющенка стосовно свого політичного майбутнього і «залізна леді» української політики Юлія Тимошенко, яка прагне перетворити опозиційний трикутник на своєрідний квадрат. Але не «чорний», не Казиміра Малевича. Не менше проблем і в таборі пропрезидентських сил. Поки що всі оглядачі сходяться на тому, що між основними претендентами на крісло глави держави є певна конкуренція, яка виливається то у розпад (хоч і тимчасовий) парламентської більшості, то у критику урядової програми, то в нотки образи в голосі нинішнього прем'єра Віктора Януковича. Отож наступний парламентський сесійний місяць і має дати відповіді на чимало запитань.

Фото Сергія ЧУЗАВКОВА (УНІАН).

100 днів бігу з перешкодами

Насамперед на запитання стосовно парламентської більшості й коаліційного уряду, утвореного представниками політичних сил, які увійшли у більшість. Минулого тижня виповнилося 100 днів, як новий уряд приступив до роботи. І, за традицією, саме тепер уже мали виявитися контури того, що можна очікувати громадянам від Кабінету Міністрів у майбутньому. Однак поки що уряд лише розгрібає завали на своєму шляху. По-перше, урядовцям довелося докласти максимум зусиль, аби подолати наслідки безвідповідального ставлення частини депутатського корпусу до застережень з боку FATF і домогтися скасування запроваджених проти нашої країни фінансових санкцій. Однак так і не вирішено проблему пошуку коштів для реалізації у повному обсязі закону про збільшення мінімальної зарплати з 1 січня до 185, а з 1 липня — до 237 гривень. 7 мільярдів гривень на дорозі не валяються, а тому урізання витратної частини Держбюджету поточного року неминуче, як прихід весни, попри березневі снігопади. Або уряду треба буде домовитися із законодавцями про внесення змін до прийнятого напередодні новорічних свят закону, що, безумовно, не додасть популярності новому складу Кабінету Міністрів. Водночас уже перше обговорення програми діяльності уряду викликало різку її критику. Зокрема, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин висловив думку, що програма страждає декларативністю й популізмом і не дає відповідей на чимало актуальних запитань щодо розвитку народногосподарського комплексу, підвищення рівня життя українських громадян. Одне слово, урочистого маршу підтримки урядовці поки що не почули. Тому знову пішли розмови про пошук Кабінетом Міністрів ймовірних союзників та формування нової парламентської більшості із залученням до її складу фракції «Наша Україна» і відмінусуванням фракції об'єднаних соціал-демократів. Адже затвердження програми у Верховній Раді убезпечує уряд протягом року від висловлення недовіри з боку законодавців. Щоправда, як мовиться у таких випадках, прогнози — річ невдячна, можуть справдитися або не справдитися.

Замість післямови

Що чекати найближчими днями? 9 березня опозиційний трикутник хоче знову провести велелюдні акції протесту. Два роки тому влада і опозиція уже сходилися у силовому клінчі. Як буде цього разу? Невже наші політики й досі не зрозуміли, що силовими й неправовими методами високої мети не можна досягнути, що найліпший метод — компроміс і шлях переговорів? Поживемо — побачимо.

Володимир КОРОЛЮК.

Сільськогосподарське дорадництво: в очікуванні змін

(Початок на 2-й стор.).

До таких висновків наштовхує і виступ сільського голови села Гавронщина, що в Макарівському районі на Київщині, Надії Українець під час парламентських слухань «Про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі» 15 січня 2003 р. У цьому селі за підтримки державних органів влади та безпосередньої допомоги Київської обласної аграрної дорадчої служби, діяльність якої підтримує Програма підвищення рівня життя сільського населення в Україні, була розроблена модель комплексного розвитку сільської території.

Центральним елементом моделі є сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Макарівський сільський сервісний центр», основу якого становить об'єднання сільських мешканців для розв`язання проблем стосовно особистих селянських господарств. Тут щоденно працює обладнаний усім необхідним молокоприймальний пункт, центр племінної справи, агромагазин, салон-виставка виробів місцевих народних умільців. Тільки від реалізації молока дохід селян збільшився на 88 тисяч гривень. Відновлено надання жителям села соціально-побутових послуг. Незабаром буде відкрито цех з ремонту та пошиття трикотажних виробів, з надання ритуальних послуг.

За підтримки дорадчої служби було організовано та проведено навчання безробітної молоді села — сім осіб відкрили власну справу (стали приватними підприємцями).

Це — результати селянської ініціативи, пробудженої дорадчою службою, що є реальними кроками на шляху формування громадянського суспільства.

Трохи історії «їхньої» та нашої

Навіть найрозвиненіші в економічному плані країни мають потужні програми сільського господарства, розвитку сільських територій.

Так, у США за програмами сільськогосподарського дорадництва працює майже 12 тисяч фахівців і 3 мільйони дорадників-добровольців. На ці програми витрачається близько 1,5 млрд. доларів щорічно (третину виділяє Конгрес, більш як 45 відсотків надходить від штатів, решта — з районних бюджетів, які можуть складатися також із різноманітних грантів, приватних пожертвувань тощо).

Важливо, що такі служби переймаються не лише проблемами сільгоспвиробництва, а й розвитком економіки сільської місцевості, розвитком сільської сім'ї та молодіжними програмами (навчання, трудова діяльність, клуби), природними ресурсами і охороною довкілля, інформаційними технологіями і дистанційним навчанням. Крім того, питаннями правильного харчування і збереження здоров'я сільського населення. В основу їх діяльності закладено принцип: чим краще буде жити і працювати фермер (читай — селянин) на місці, тим краще буде всім іншим.

Дорадництво у Великій Британії поєднує і державну, і приватну служби. Функції дорадчих служб у Франції взяли на себе сільськогосподарські палати, де працює майже 11 тисяч експертів, а держава компенсує 30—40 відсотків експлуатаційних витрат палат.

Різноманітними за організаційно-правовою формою є сільськогосподарські дорадчі служби в Німеччині, які діють у складі Селянського земельного союзу, Аграрних палат, а також на півдні у складі сільськогосподарського управлінням Міністерства сільського господарства. Функціонують приватні консультаційні служби під патронатом держави, яка субсидує до 50 відсотків вартості послуг приватних консультантів. До речі, хочеться звернути увагу на те, що законопроект уряду теж створює умови для різноманіття сільськогосподарських дорадчих служб і за організаційно-правовою формою, і за формою власності.

Автори статті мали змогу вивчати роботу сільськогосподарських дорадчих служб провінції Саскачеван Канади. У провінції, яку за територією можна порівняти з Україною і де проживає майже мільйон населення, Центр надання послуг у сільській місцевості координує діяльність 31 офісу, а загальний бюджет становить близько 9 млн. доларів.

Добрим прикладом розвитку сільськогосподарського дорадництва у постсоціалістичних країнах є Польща, країни Балтії. У Росії такі служби розвиваються переважно за рахунок проектів міжнародної технічної допомоги. Розуміння необхідності розвитку сільськогосподарського дорадництва як системи виникло в процесі діяльності Центру приватизації та аграрної реформи Львівської облдержадміністрації, створеного в грудні 1993 року.

Особливу увагу працівники центру звертали на надання новим агроформуванням послуг з освоєння та впровадження нових методів менеджменту, маркетингу, фінансового управління, розвитку співробітництва на принципах кооперування, особливо в сфері обслуговуючої кооперації, переробки, реалізації готової продукції, кредитування, управління тощо.

Загалом, ідея створення в Україні аграрних дорадчих служб витала в повітрі. За технічної допомоги проекту TACIC «Післяприватизаційна підтримка сільського господарства та дорадча служба» за супроводу Британської Служби Консультаційного обслуговування та наукових досліджень з питань сільського господарства (ADAS) цю ідею реалізували. 1998 року було створено Львівську аграрну дорадчу службу (ЛАДС), головна мета якої — сприяння прибутковому розвитку сільськогосподарського сектору економіки шляхом консультаційної підтримки, навчання та надання послуг з організації виробництва сільськогосподарським товаровиробникам. Нині ЛАДС — благодійна організація, засновниками якої стали районні асоціації фермерів, Львівська аграрна палата, сільськогосподарські товаровиробники —користувачі дорадчих послуг.

Створення нових центрів дорадництва, які діють і досі в Одеській, Донецькій областях, продовжили проекти технічної допомоги уряду Великобританії. До цього списку сьогодні долучено Київську й Луганську області.

Сьогодні в Україні працюють чи перебувають у стадії формування дорадчі служби, які також підтримують Європейський союз, уряди США, Німеччини, Данії, Канади, Швеції, Нідерландів. Успішно працює як незалежна організація Інформаційно-консультаційний центр «Агро-Таврія» в Мелітополі.

Нерозорана нива законодавчої бази

Певна парадоксальність в діяльності сільськогосподарських дорадчих служб в Україні полягає в тому, що діють вони... без державної підтримки. Попри кількарічну історію сільгоспдорадництва в Україні, урядовий законопроект «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» був зареєстрований в парламенті лише 4 червня 2002 року.

Проходження цього документа у ВРУ має недовгу, але строкату історію. Його розгляд ускладнювався то парламентськими політичними протистояннями, то появою «конкуруючого» законопроекту, або ж нерозумінням народними обранціями його суті. Щодо останнього: складно зрозуміти позицію народного обранця, який під час голосування не підтримує зазначений законопроект, хоча в його окрузі, у Жовківському районі Львівщини, створено об'єднання місцевих рад «Дорадча служба», засновниками якого є районна та 40 сільських і селищних рад.

6 лютого нинішнього року в сесійній залі парламенту було вирішено направити на повторне перше читання цей проект закону, доручити Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин доопрацювати його, зваживши на зауваження і пропозиції суб'єктів права законодавчої ініціативи.

Запитання, які поставали під час обговорення законопроекту, засвідчують: більшість народних депутатів мало обізнані з проблематикою сільськогосподарської дорадчої діяльності. Тут можна зробити певний докір власне сільськогосподарським дорадчим службам, які не надто активно лобіювали цю ідею. Попри те, саме життя вказує на необхідність створення й розвитку законодавчого підґрунтя аграрного дорадництва.

Повертаючися до урядового законопроекту, доопрацьованого профільним комітетом, зазначимо, що до його активів варто віднести оптимальну модель фінансово-матеріальної підтримки дорадчих служб. Зокрема, йдеться про те, щоб не створювати нові структури (особливо в складі органів влади, ефективність яких порівняно з недержавними організаціями зазвичай нижча), а стимулювати діючі дорадчі структури, насамперед, через галузеву програму.

Також, зважаючи на економічне різноманіття регіонів України, законопроект передбачає можливість для органів місцевого самоврядування визначати додаткові соціально необхідні дорадчі послуги, які надаються за рахунок коштів місцевих бюджетів відповідно до регіональних програм соціально-економічного розвитку.

Запропоновані принципи діяльності дорадчих служб є оптимальними з точки зору економії бюджетних коштів, оскільки вони не призведуть до розширення штатів органів влади. А бюджетне фінансування дорадництва можна вважати вигідними інвестиціями держави: як свідчить міжнародний досвід, 1 гривня бюджетного фінансування дорадчих служб може повернутися до державного бюджету 10 гривнями.

... Зміни, що відбуваються в межах аграрної та адміністративної реформ, вимагають адекватних державних підходів для забезпечення умов становлення приватного власника-господаря на селі. А створення системи дорадчих служб, які надавали б селянам конкретні практичні поради, забезпечували їх новітньою інформацією, якісно змінювали їхній рівень знань та практичних навичок, є одним із механізмів підвищення прибутковості господарювання, зростання реальних доходів сільського населення.

Сьогодні в час змін важливо почути селянина. І допомогти йому.

Адже декларуємо: без селянина немає держави, Україна — країна аграрна...

Олександр ШЕВЧЕНКО,
народний депутат України, кандидат сільськогосподарських наук;
Роман КОРІНЕЦЬ,
експерт Програми підвищення рівня життя сільського населення, магістр державного управління.

Платне здоров'я в галузі медичних послуг

Мабуть, важко знайти людину, яка протягом життя жодного разу не хворіла б на гострі респіраторні вірусні інфекції. Ці хвороби переслідують нас цілорічно. Медики розрізняють весняні, осінні й зимові інфекції. Підраховано, що в середньому доросла людина хворіє на ГРВІ (а до них належить не лише грип, а й звичайна нежить і герпес) двічі, дитина — тричі на рік.

Дорогий, небезпечний, непередбачуваний

ЕПІДЕМІЯ

Доведено, що тривалість життя людей, які часто хворіють на гострі респіраторні інфекції, менша за середню тривалість приблизно на чотири роки.
ГРВІ спричиняються вірусами. Грип лиш один із них, але, мабуть, найтяжчий, небезпечний і непередбачуваний.

Портрет вірусного резидента

За останнє десятиріччя, за словами голови Республіканського центру грипу професора Аркадія Фролова, вченим удалося дізнатися зовсім мало нового про грип. Одне з головних відкриттів у цій галузі полягає в тому, що більшість вірусів респіраторної групи здатні довго, а іноді й довічно зберігатися в зараженому організмі. Це ускладнює профілактику грипу й ГРВІ.

За даними вітчизняних імунологів, до 95 відсотків населення мають імунодефіцит. Особливо виразиняються цим ті, хто мешкає в промислових, екологічно несприятливих районах. Розвитку ГРВІ сприяє низка передумов: екологія, імунодефіцит, погане харчування, стреси тощо. Тобто фактично ми приречені на вірусні інфекції.

Але, як з'ясувалося, не всі. За словами професора Фролова, ті, в кого 3-тя і 4-та групи крові — «обрані Богом люди», тому що грипом вони хворіють досить рідко і переносять його легше, але водночас є постійним джерелом цього збудника хвороби. За даними досліджень, у міжепідеміологічний період (червень—серпень) у молодих здорових людей (у більш як 60%), що мають 3-тю і 4-ту групи крові, було знайдено вірус грипу.

Як зірвати «вербування»

Яких же заходів треба вживати, щоб грип вас не «завербував» до своїх агентів? На це запитання медики відповідають однозначно — щеплення. Поки що вакцинація населення залишається єдиним ефективним методом боротьби з грипом на стадії його профілактики.

Під час проведення засідання «круглого столу» на тему «Профілактика й лікування гострих респіраторних захворювань» головний педіатр Міністерства охорони здоров'я України професор В'ячеслав Бережний перелічив хронічні захворювання, за яких дітям показана обов'язкова вакцинація. До так званої групи ризику належать діти з хронічними захворюваннями бронхо-легеневої системи, із вродженою вадою серця, цукровим діабетом, з онко-гематологічними хворобами, з хронічними захворюваннями нирок, діти, які одержують аспіринову терапію у зв'язку з основним захворюванням, ВІЛ-інфіковані.

Ціна грипу

Фахівці стверджують, що грип небезпечний і непередбачуваний за своїми наслідками. Так, наприклад, менінгіт і енцефаліт, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, розвиваються під час грипу останніми роками в 40 разів частіше, ніж у попередні десятиріччя. А смертність від пневмонії як ускладнення після грипу становить три чверті від усіх ГРІ. Під час епідемій загострюються хронічні захворювання, що часто призводить до летального кінця.

За рубежем є навіть таке поняття, як «додаткова» смертність. Кажуть, що під час епідемії грипу «мають померти усі ті, хто повинен померти». У США реєструється в середньому 150 тисяч госпіталізацій під час епідемій, пов'язаних з ускладненнями, спричиненими грипом. У цей час фіксується близько 20 тисяч летальних випадків.

У нашій країні, схоже, такої чесної статистики немає. За словами голови Центру грипу Аркадія Фролова, в Україні за період епідемії зафіксовано лише одну смерть, яку спричинив грип. І все-таки це велика ціна за вірусну інфекцію.

Ціна людського життя не піддається обчисленню. А ось економічні збитки від епідемії грипу вимальовуються в доволі конкретних цифрах. Так, один випадок захворювання на грип коштує державі 179 грн., ГРВІ —145 гривень. А економічні втрати від епідемії грипу в 2000—2001 рр. становили 200 млн. гривень. Хоч що не кажи, а хворіти — це дороге задоволення і для громадянина, і для держави.

Ольга ВАУЛІНА.

Сім поверхів комфорту і уваги

В об'єднанні ЗАТ «Миргородкурорт» санаторій «Полтава» наймолодший. Днями його колектив, який з часу відкриття оздоровниці очолює заслужений лікар України Ольга Зарецька, відзначив 20-річчя. Вітаючи лікарів та обслуговуючий персонал, генеральний директор курортного об'єднання, заслужений лікар України Микола Мельник так і сказав, що молодість будь-кому дає не лише переваги, а й покладає велику відповідальність за впровадження сучасних методів лікування пацієнтів.

Про те, як ювеліри виконують цю місію, краще за слова промовляє те, що і в нинішній, здавалося б, не курортний сезон, усі сім поверхів «Полтави» заселені. Водночас у затишних, по-сучасному вмебльованих палатах з усіма зручностями на одного та двох пацієнтів відпочивають і лікуються 455 осіб. До їх послуг висококваліфіковані лікарі та медичні сестри, які досконало володіють новітніми лікувальними методиками, віртуози-куховари, вправні офіціанти та санітарки.

Характерною прикметою для «Полтави», як і сусідніх санаторіїв «Хорол», «Березовий гай» та «Миргород» також є розширення контингенту відпочивальників з-за кордону. Люди задоволені тим, що останнім часом Україна, а відтак і миргородський курорт, стали доступніші для пересічних громадян Росії, Білорусі, Молдови.

Серед пацієнтів «Полтави» дедалі частіше зустрічаються жителі США, Канади, Німеччини, Ізраїлю. Переважно це колишні громадяни колишнього Союзу, найчастіше кияни, які емігрували. Та хвороба не знає кордонів. Хоч-не-хоч, а змусила згадати про благодатний миргородський курорт. Отож і їдуть. Дідусь Іван Юхименко з канадської провінції Торонто оце приїхав лікувати в «Полтаві» свої болячки вп'яте. Поважний державний посадовець з пустельного Ємену Аль Кадей Абдул, наприклад, на повторний курс лікування прибув із сином. Підприємливий батько для себе замовив окрему палату. А сина попросив підселити до когось із українців. Аби не відлежував боки біля батька і, крім лікувальних процедур, вивчав ще й українську мову. Отакої! Правильно кажуть працівники санаторію, що така процедура не зашкодила б і декотрим із доморощених «бедуїнів».

За великим рахунком, то оздоровлення іноземців для санаторію вигідно не лише з фінансового боку. То ще й престиж України у світі, який, думається, сьогодні дорожчий за гроші.

Григорій ГРИНЬ,
Леонард НІКОЛАЄНКО.

Полтавська область.

На знімках: головний лікар санаторію Ольга Зарецька; лікувальна фізкультура під наглядом інструктора Анастасії Дойникової.

Фото Анатолія МАГДЕНКА.

ПОЩАСТИЛО

Зайві кілограми... в нирці

Унікальну операцію, внаслідок якої у тридцятирічної жінки видалено нирку вагою п'ять кілограмів, проведено в Запорізькій обласній клінічній лікарні.

Як розповіли фахівці кафедри урології Запорізького інституту вдосконалення лікарів, внутрішній орган жінка застудила кілька років тому, але всі болі в лівій частині поперека вважала проявом ревматизму. Так збігали роки, поки бідолашну не звалила температура, що супроводжувалася сильними болями. Під час операції з'ясувалося, що замість нирки в пацієнтки —5-кілограмове запалене утворення. Тільки завдяки кваліфікованому оперативному втручанню жінку вдалося врятувати, **повідомляє Укрінформ.**

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

Не лише в столиці діти народжуватимуться з пробірки

У Івано-Франківську відкрилося додаткове відділення Прикарпатського центру репродукції людини. Центр працює вже не перший рік і обслуговує п'ять областей Західного регіону. Але досі процес лікування безпліддя в ньому був недостатньо завершений, оскільки саме запліднення відбувалося в Києві. Тепер, з відкриттям додаткового відділення, народити дитину з пробірки можна і в Івано-Франківську. До речі, таке нововведення і економічно вигідне. Адже аналогічне лікування в Києві коштує в середньому від двох до чотирьох тисяч доларів, не враховуючи витрати на проживання в столиці. Зі слів місцевих медиків, ціни в Івано-Франківську будуть нижчі щонайменше вдвічі-втричі.

Наталя АНДРУСЕЧКО.

Івано-Франківськ.

Головне — не втратити час

У Львові відкрито новий корпус регіонального онкоцентру. Тут лікуватимуть хворих із п'яти областей України.

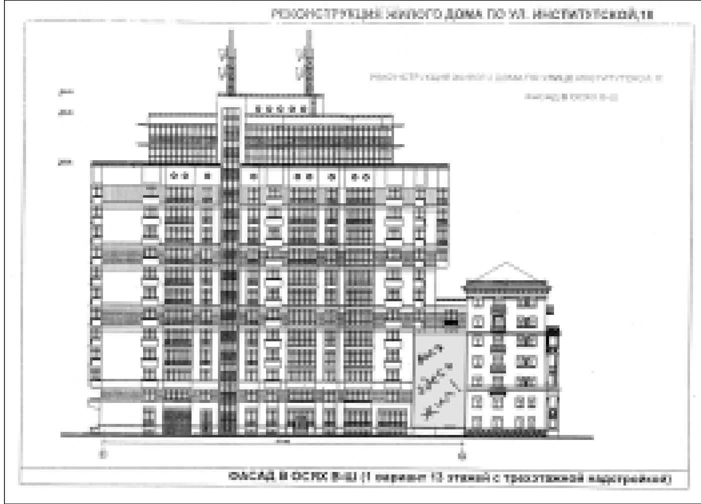
Зазвичай до лікарень такого профілю йдуть із страхом, а страждання родини посилюються ще й чергою на ліжко. В області лише за минулий рік захворюваність на злоякісні новоутворення збільшилася на 3,6 відсотка. Відкриття лікувально-діагностичного центру, обладнаного сучасними комп'ютерними технологіями, сприятиме оперативному обстеженню хворих, для порятунку котрих так важливо не прогавити час. Нині ліжковий фонд збільшився на 85 місць. До кінця року планується завершити ще один комплекс на 115 ліжок, який коштуватиме близько 12 мільйонів гривень.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Тут жив Вася!

(Початок на 3-й стор.).

Неабиякий розмах! А надто вражає 13-поверховий будиночок на тлі п'яти- і семиповерхівок.

Згідно з двома розпорядженнями Київдержміськадміністрації (від 06.09.99 та 20.10.99) і на підставі ордера Головного управління контролю за благоустроєм столиці (з'ясовується, і таке є?!) від 08.10.01 відбувається перевтілення житлових приміщень у нежитлові і, врешті-решт, — знесення збудованої 1934 року 5-поверхової частини будинку.

Напис на стіні будинку, що повідомляв про «житіє» в ньому невідомого Васі, зник під уламками.

Зі знесенням робітники впоралися швидко: ламати не будувати. Поспішали, ймовірно, і тому, що хотілося звільнити місце для подальшого будівництва. А то, поки подвір'ям кран перегониш, такого наслухаєшся — вуха в'януть. І дихати немає чим, і кішку задавлену шкода, і гілки улюбленого дуба обламали. Отож, знесення п'ятиповерхівки на якийсь період втихомирило атмосферу на будмайданчику.

На той час розпорядження міської влади №2094, що ним дано дозвіл на будівництво адмінкорпусу, в замовника вже було в кишені:

«...надається право на реконструкцію житлового будинку з розміщенням службових приміщень ВЖРЕУ у новому восьмиповерховому корпусі та влаштування тимчасової наземної автостоянки і підземного автопаркінгу (напевно, теж тимчасового. — **Авт.**) на вулиці Інститутській, 18» (з листа від 16.01.03 першого заступника прокурора м. Києва В. Стеценка).

Цікаво, що історія з реконструкцією цього будинку тягнеться з 1993 року. Вона навіть дещо пікантна, бо за цією адресою вживалися фактично дві споруди: п'ятиповерхова зразка 1934 року, що потребувала капремонту (вічна їй пам'ять), та прибудована до неї на 20 з гаком років пізніше. До речі, мешканцям цього будинку (а також п'яти прилеглих, підвідомчих Кабмінові) увесь час намагалися через запланований капремонт відмовити в приватизації житла, що, м'яко кажучи, незаконно.

Отже, на думку громадськості не зважили. Вона (громадськість), як завжди, опинилася в ролі буркуна, який ставить запитання без відповіді. Приміром, що залишиться від унікального паркового ландшафту після зведення будинків, бо вже тепер робітники знищили майже десяток багаторічних дерев? Або: що робити, коли найгірші побоювання Інституту геологічних наук НАНУ щодо підйому грунтових вод у цьому кварталі справдяться? Адже будівництво висотного будинку передбачає поглиблення кар'єру. Або: що думають замовники про такі супутні «дрібниці» будівництва, як погіршення природного освітлення у квартирах, недотримання протипожежних та санітарних норм проживання в прилеглих будинках? І як бути, нарешті, із загазованістю та безпекою руху в парковій зоні за тієї кількості машин, на яку розраховано проект? Наведемо витяг лише з одного (від 29.05.01) листа начальника управління охорони пам'яток історії, культури та історичного середовища Р. Кухаренка:

«Ця територія розташована в архітектурній охоронній зоні (рішення Київміськради народних депутатів № 920 від 16.07.79). У таких зонах зберігається старовинна планувальна структура та історична забудова. Дозволяється будівництво лише особливо важливих споруд, згідно з індивідуальними проектами, передбачається максимальне збереження сформованих ландшафтних зон і парків. Висотність будівлі регламентується з урахуванням архітектурної та масштабної ув'язки з наявною забудовою і загальним силуетом міста»...

Утім, практика показує, що такі нагадування не перешкоджають забудовникам історичного центру. І незабаром, напевно, 13-поверховий будиночок гордо височітиме, пригнічуючи старовину і вражаючи розмахом архітектурного задуму незвичних туристів.

А поки що героїчні робітники в процесі буріння на тридцятиметровій глибині натрапили на воду. Шкода, що в нас не пустеля Сахара. А то їх ще й нагородили б.

Юрій ПЕРЕБАЄВ.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Єжи Гофман: «Хмельницький сам був шляхтичем, та хіба в цьому річ?»

ОСОБИСТІСТЬ

Я не режисер розуму або інтелекту. Я режисер серця. Так охарактеризував себе в інтерв'ю «ГУ» відомий польський режисер Єжи Гофман. «Знахар», «Прокажена», «Пан Володиєвський», «Потоп» і, нарешті, «Вогнем і мечем» — знайомі й багатьма улюблені стрічки, чи не так? Їх створив майстер, якого дуже багато пов'язує і з колишнім СРСР, і з Україною, звідки родом була його дружина і де, як сказав мені пан Єжи, в нього безліч родичів і друзів...

Були пани — стали спекулянти

— Є в Польщі туга за сходом, — зітхає Гофман, під «сходом» розуміючи Україну, Росію та Білорусь. — Він завжди був трохи інший, аніж Польща. Більш слов'янський, чи що? За своєю душею, гостинністю, традиціями.

— Туга тугою, а українців недолюблюють у Польщі.

— Наші молоді люди дивляться на нинішнє життя не просто реалістично, а грубо реалістично: добре те, де добре. На Заході добре. Вони переконані, що там, де в економічному сенсі гірше, — все погано. Приміром, приїжджає перукар із Парижа, і поляки вважають його чимось особливо винятковим, бо він француз. А приїжджає професор, доктор наук із Москви або України — він уже не європеєць, і ставлення до нього відповідне...

У Польщі дуже швидко забувають своє минуле. Гадаю, це самозахист. Тут уже забули, що ще п'ятнадцять років тому поляки самі їздили і на схід, і на захід, щоб торгувати, і що вся Варшава була завалена розкладачками з товаром. Дуже багато польських капіталістів саме з цих розкладачок отримали свій перший доход. Тоді впродовж року можна було стати супермільйонером, мотаючись із Туреччини до Одеси.

Ніколи не забуду, як тоді я йшов Києвом разом з друзями і ми розмовляли польською. Раптом якісь українські хлопчаки, проходячи повз нас і почувши польську мову, весело крикнули нам: «Ей, поляки! Що, були пани — стали спекулянти?»... Це в нас уже забули... Але бачать українців, які приїжджають сюди на ринок, працюють по-чорному, й обурюються. Авжеж, ми ж бо вже Європа!

Без кривлянь і стрибків

До речі, без цього уявити собі Єжи Гофмана неможливо. Гадаєте, він спокійно сидів навпроти мене і статечно відповідав на запитання? Помиляєтеся. Він підводився, ходив, довго крутив у руках незапалену сигарету і зі швидкістю блискавки реагував на кожне слово й будь-яку репліку, емоційно жестикулюючи. В мене склалося враження, що його енергія, яка била через край, і життєва сила заповнюють кожну клітинку простору тієї невеликої кімнати на його кіностудії, де ми розмовляли.

— Яке у Вас було найсильніше враження дитинства і чи знайшло воно відображення у вашій творчості?

— Їх у мене було два. Уявіть собі: палаючі цистерни з нафтою або бензином, які від вибухів, що потрясають землю, з боку на бік ковзали по рейках... Так мені запам'яталися перші бомбардування Польщі в 1939 році, коли ми тікали на схід, де в нас були родичі. Цей вогонь, яким було охоплено залізничну станцію, досі стоїть у мене перед очима. Може, тому в моїх фільмах так багато вогню.

...А друге — тайга в Центральному Сибіру і лісостеп Алтайського краю. Їх неосяжна могутність! Вона незабутня і завжди асоціюється в мене з широтою сприйняття навколишнього світу. Я вважаю, що людина, народжена в країні, де є такі простори, сприймає дійсність інакше, ніж той, хто живе в маленькому обмеженому просторі.

— Ви випускник ВДІКу, а хто з режисерів радянського або західного кінематографа вплинув на формування вашої майстерності?

— У мене були чудові наставники. По-перше, Михайло Чаурелі. Це надзвичайної широти художник і людина величезної культури, закінчив Академію мистецтв у Парижі, співак, скульптор. Він нас навчав сміливості композиції. Після уроків акторської майстерності, де переважав метод Станіславського, він нам казав: «Усе, що ви тут робили, — начхати і забути! Треба широко, сміливо дивитися!»

А ще мій улюблений актор, режисер і людина — Чарлі Чаплін. Він знав секрет, як достукатися до серця кожної людини незалежно від того, хто вона — професор чи кухарка. Всі на його фільмах сміялися. Всі на його фільмах плакали. А головне, у Чапліна ніколи не було порожніх залів. Як режисер вважаю, що порожній зал — це поразка. Знаєте, улюблений мій фільм Фелліні не «8 1/2», який я дуже ціную, а «Ла страда» («Дорога». — **Авт.**) з Джульєттою Мазіною, бо цей фільм був надто чаплінський.

— Ваші фільми відзначено багатьма нагородами. А яка з них особливо дорога? І який фільм, на Вашу думку, незаслужено обминули увагою?

— З критикою я завжди переважно був навскіс. Хоча, як не дивно, за перший наш документальний фільм «Увага, хулігани!» ми отримали з Едвардом Скужевським — моїм багаторічним напарником — приз кінокритики Польщі. А найвище я ціную номінацію «Оскара» за «Потоп». Та найбільшою нагородою для мене була і є любов глядачів. І це правда без будь-яких кривлянь і стрибків. А найбільша розбіжність між думкою критики і оцінкою глядачів була у двох фільмах: «Прокажена» та «Знахар». Критика вилаяла мене, що я роблю мелодрами, а глядач валив до залів і писав листи...

Панові Гофману сподобалася кепочка від «Голосу України».

«Своїм фільмом я зробив більше, ніж ваш МЗС і наш МЗС за десять років»

— Я чула, що «Вогнем і мечем» Ви вперше прочитали в дитинстві в Сибіру?

— Це не зовсім так. Там я прочитав «Пана Володиєвського» і «Потоп». Батько з фронту прислав мені всю трилогію Сенкевича, але саме «Вогнем і мечем» не пропустила цензура. І цю частину я прочитав тільки, коли повернувся в 1945 році до Польщі.

— У чому секрет успіху фільму «Вогнем і мечем»? Може, в його скандальності, адже фільм ще не було знято, а навколо нього вже кипіли пристрасті?

— Не думаю, що в скандальності, бо фільм було знято для молоді, яка і становила 4/5 всіх його глядачів. А молодим начхати на скандали та газетний галас...

... Знаєте, адже в нас вважали, що я цей фільм узагалі ніколи не зніму, бо не дістану грошей. А ще багато хто сподівався, що Гофман уже старий, і, навіть якщо зніме цей фільм, він буде слабенький. Ну і, нарешті, була «група підтримки», котра відверто боялася цієї теми. Тож ніхто із серйозно думаючих у нас людей не хотів, щоб ми відкопали сокиру війни між Польщею та Україною. Серед тих, хто дотримувався цієї думки, було багато таких, кого я дуже поважаю. Мені вдалося переконати їх — треба читати книгу Сенкевича дуже уважно. І кожен у ній може знайти те, що хоче знайти. Хто хотів там знайти антиукраїнські акценти, їх знаходив. А інші помічали антипольські. Але ні ті, ні ті не бачили однієї очевидної речі: Сенкевич просто показав дзеркальне відображення двох сусідніх народів — однакових і у своїх доблестях, і у своїх пороках. Адже в Польщі та в Україні кожна людина, котра свого часу носила зброю, вважала себе кращою за ту, яка орала землю. І українське козацтво було такою ж шляхтою, як шляхта Речі Посполитої. Тільки одні мали законно визнані права, а інші ні. Між іншим, Хмельницький сам був шляхтичем, та хіба в цьому річ?!

Коли я зустрівся в Києві з глядачами і розповів, який фільм хочу зняти, то двоє виступили різко проти цього. Один — польський критик, а другий — піп-батюшка. І я навіть не встиг їм відповісти! Їх просто висвистали із залу. При цьому батюшці кричали, що він не хрест несе, а меч...

І останнє. Збираючися знімати цю картину, я заздалегідь знав, що наживу чимало ворогів і в Польщі, і в Україні. А скільки Ступка отримував листів. Йому писали, що він продав себе! Але я сказав, що роблю фільми не для політиканів, а для нормальних людей, і вважаю, що таких більшість!

— «Вогнем і мечем» допоміг переламати якісь стереотипи поляків стосовно українців і навпаки? А може, фільм стереотипи зміцнив?

— Я не вірю, що мистецтво може вносити істотні корективи, але й не скажу, що мистецтво не має жодного впливу. Знаєте, від наших і ваших дипломатів я почув, що своїм фільмом зробив більше, ніж наш МЗС і ваш МЗС за десять років. Не можна змінити менталітет людини, яку, скажімо, поляки свого часу виселили з рідної домівки. Але, даруйте, ці люди поступово відходять, а моє кіно — для молодих.

Україна мене дуже розбалувала — я отримав орден, нагороду вашого парламенту. Втім, наш президент також вручив мені найвищу нагороду... Але те, що мені дякували прості українці й поляки, — найвища похвала.

Домогаров не мав грати Богуна

— Як Ви добирали акторів? Щось змінювалося під час роботи?

— Ні. Лише в одному випадку я замінив актора. Решту ролей було розподілено заздалегідь. Приміром, я знав, що ніхто інший не зіграє мені так Хмельницького, як Богдан. У мене стосунки з Києвом особливі: дружина-киянка, родичі, друзі. І всі мені казали: «Ступка, Ступка», а я його не знав. Нарешті ми познайомилися в Києві на річниці Бабиного Яру. Та перша зустріч закінчилася пізно ввечері: ми з Богданом лежали на більярдному столі і вели довгу чудову розмову про мистецтво, про кіно та життя взагалі... Потім я подивився його роботу в театрі й кіно і вже тоді зрозумів, що кращого Хмельницького мені не знайти.

Щодо Горпини, то Руслану Писанку я зустрів на кінофестивалі в Сопоті. Побачив, познайомився, згодом подивився її в якомусь фільмі і теж вирішив знімати у «Вогнем і мечем».

А ось роль Богуна мав грати наш польський актор. Але за три тижні до початку зйомок з'ясувалося, що він зніматися не може. І ми почали шукати Богуна. Я напевне знав, що тут, у Польщі, нікого не знайду, і почав дивитися акторів в Україні та Росії. Так ми вийшли на Домогарова... Всі інші, на щастя для мене, а я в цьому фільмі виступав і як режисер, і як продюсер, жодних сюрпризів не піднесли.

— Чому, на мій погляд, одного з найпозитивніших героїв книги Сенкевича Ярему Вишневецького Ви показали у своєму фільмі як лиходія?

— Ви знаєте, я нічого не додав до Вишневецького, не дописав йому жодного слова. Сенкевич не приховував його жорстокості, але й, безперечно, визнавав його здібності як організатора та полководця. Звісно, сцена, в якій він наказує саджати на палю, справляє сильне враження. Його жорстокість — це все, як було.

— Богун викликає у глядачів, і передусім у глядачок, більше симпатій, аніж його щасливий суперник. Так було замислено чи так вийшло?

— Відповідь шукайте також у Сенкевича. Лиходійську чарівність Богуна закладено в романі. До речі, Сенкевич писав так, як тепер знімають серіали: одна серія виходить на екран, а другу ще знімають. Тобто глави роману друкували в журналі в міру написання. Часом Сенкевич так поспішав, що не міг пригадати, що було в попередніх номерах. Тоді він надсилав термінову телеграму видавцям: «Підкажіть, де я залишив Заглобу?»... Я це розповів до того, що до редакції журналу надходили не тільки телеграми від забудькуватого автора, а й листи читачок. Так-от, усі жінки завжди обожнювали Богуна. Ми, звичайно, що могли, зробили, аби паперового позитивного героя-поляка Ксшетуського, скажемо так, олюднити. Але найважче робити фільми про святих... Завжди найцікавіші люди, котрі несуть у собі клубок суперечностей. Крім того, Домогаров чудово зіграв Богуна.

— Головна героїня фільму, яку грає Ізабелла Скорупко, також не залишає глядачів байдужими. А який тип жінок подобається вам найбільше?

— По-перше, у мене ніколи в житті не було жодного роману з актрисою. А з актрисою, яка грає в мене у фільмі, це просто неприпустимо. І, можливо, тому крізь усі бурі ми пронесли чудові стосунки з усіма актрисами, які коли-небудь у мене знімалися. Кожна роль просто потребує свого типу жінки.

— Якби Ви тепер знімали «Вогнем і мечем», що змінили б?

— Важко сказати. Я живу своєю картиною до прем'єри і ще два тижні потому. Далі фільм стає минулим, і я починаю думати про майбутнє.

Макбет язичеської Польщі

Запитання про актрис, судячи з усього, зачепило Гофмана за живе, і він показав альбом з фотографіями актрис, які знялися в його новій картині. Головну роль у фільмі виконала російська актриса Марина Александрова. Наші глядачі можуть пам'ятати її з ролі нареченої Фандорина в російській екранізації роману Бориса Акуніна «Азазель». Крім того, Марина брала участь у проекті «Останній герой-3», який нині транслює українське ТБ. Одну з головних ролей у новому фільмі грає і Богдан Ступка. А ще ми побачимо старих добрих польських акторів — Даніеля Ольбрихського та Анну Димну, котра свого часу грала у Гофмана в «Знахарі».

— Про що новий фільм»?

— Його знято за мотивами книги Крашевського «Давня легенда» і за старими переказами та легендами. Дія відбувається приблизно за сто років до хрещення Польщі. В язичеському суспільстві розвиваються всі людські драми, властиві людині й сьогодні. Тільки, може, в закамуфльованій формі. Адже раніше, щоб убити противника, треба було зробити це власноруч мечем у рівній боротьбі, а сьогодні можна за гроші найняти кілера. Я показав у фільмі боротьбу за владу — це лінія слов'янських Макбета і леді Макбет — князя та його дружини. Ще один ракурс — віче селян: питання обов'язку і честі, кохання і заздрощів, свободи, закону і моральності... Фільм уже змонтовано і озвучується.

— Коли плануєте прем'єру?

— 15 вересня у Варшаві. І ми хочемо показати його на вашому фестивалі «Молодість».

— Як Ви оцінюєте стан українського кіно і як справи з польським?

— З нашим недобре, а з вашим геть погано.

— Для Вас кіно — робота чи захоплення, любов чи хвороба?

— Усе це разом узяте. Кіно — це такий мікроб, який, якщо людина один раз проковтне, хворітиме до кінця життя. Кіно — сенс мого життя. Я дедалі частіше замислююся, що треба піти з рингу вчасно. Постараюся, щоб мені це вдалося.

Час збігає швидко, а між сімдесятьма і вісімдесятьма роками він просто летить. Я думаю, людина має знімати кіно, доки в ній щось горить, доки в ній є завзяття, доки їй подобаються жінки, і не тільки платонічно. А коли це починає згасати, то час іти.

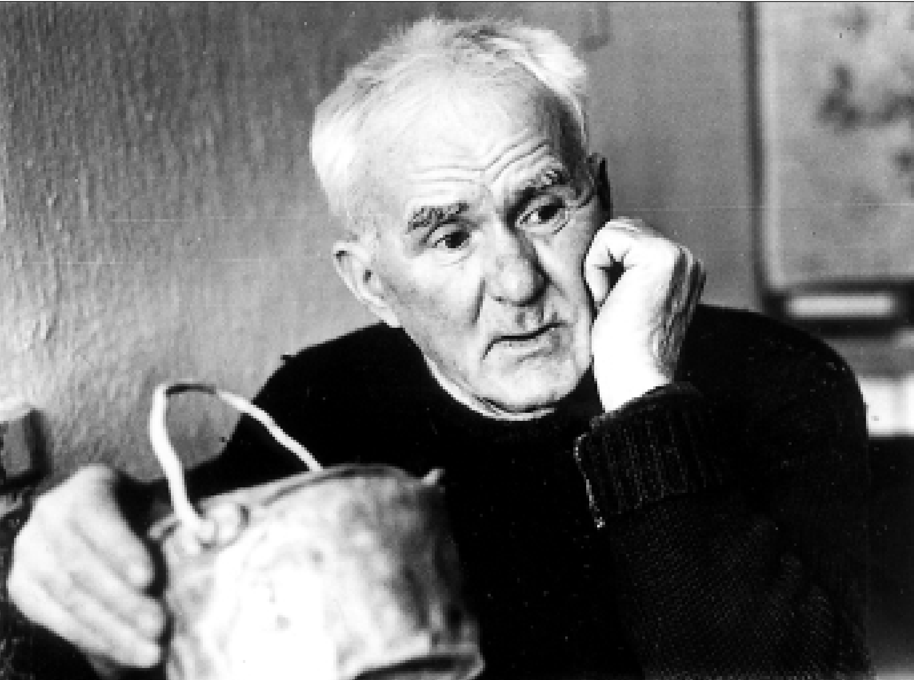
Яна СТАДІЛЬНА.

Редакція газети висловлює вдячність Посольству України в Польщі та особисто радникові Олегові Мисику за допомогу в організації інтерв'ю.

Чию відрубану голову тримає князь у виконанні Богдана Ступки, ми зможемо дізнатися восени, коли відбудеться прем'єра «Давньої легенди».

Солдатський казанок

Андрій Сімчук із своїм солдатським казанком.

«Рядовий Сімчук, ти що, рідної матері не впізнаєш?»

Андрію Тодосійовичу Сімчуку вже 79. Матері давно нема на світі: померла ще в 1973 році. Але та пам'ятна зустріч дотепер стоїть перед очима. «Інколи, — каже ветеран, — бачу її, ніби в тумані. Здебільшого спогади такі яскраві, як той сонячний літній день 1944 року. Стояли ми тоді біля містечка Дембеця в Польщі. Наша 336-а дивізія, була така у складі Першого Українського фронту, готувалася до наступу. Скрізь метушня, гуркіт техніки. І раптом серед цього шарварку, ніби уві сні, з'являється тендітна жіночка в простенькій хустині. Я навіть ущипнув себе: чи не сплю, бува? Звідки в цьому пеклі — мама?

Поруч з нею йде ротний, він був родом з Житомира, й каже до мене: «Рядовий Сімчук, ти що, рідної матері не впізнаєш? Може, обнімеш все-таки?» На фронті я був витриманий, за всю війну, хоч як бувало важко, жодної сльози не зронив, вірите, тоді не стримався. А тепер, як тільки згадаю»...— голос його здригнувся, й Андрій Тодосійович дістав з кишені носовичок.

— Отаким плаксивим на старість став мій дід, — аби якось розрядити ситуацію, каже дружина Настя Арсеніївна. — Але як не плакати: йому на віку стільки терну загнано в серце — як лишень воно витримало...

17-річних юнаків на фронт супроводжували кадебісти

Коли почалася війна, Андрій був безвусим юнаком — лише 17 років накувала хлопцеві зозуля. Разом з матір'ю мешкали в цьому самому селі — Лісова Лисіївка, що в Калинівському районі. Одного ранку постукав до них у двері Танасій Павлишин. На той час він мав посаду голови сільради. «Кононівно, — каже, — твого Андрія викликають до військкомату». Мати одразу у сльози: «Так він дитина ще, куди йому на фронт. Боже-боже, єдиного синочка забирають...» Гість опустив очі, помовчав трохи, тоді додав: «Мій Василь такий самий, ти ж знаєш. Його теж викликають. І всіх їхніх ровесників. На, розпишися, що повідомив тебе про це...»

— У військкоматі всіх нас підстригли під нуль, продовжує розповідь Сімчук, — посадили на вози — і в дорогу. Їдемо день, другий, третій. Мокнемо під дощем, як ті горобці. Куди нас везуть — ніхто й слова не каже. На кожній підводі — кадебісти з трилінійкою. Гвинтівка довга, через увесь віз. Вози тоді були без гальм. Коли спускалися з горбка, ми злазили і притримували їх, аби коням було легше йти.

Під час одного такого спуску їздовий, дядько-каліка з нашого села, каже тихенько: «Хлопці, тікайте, бо пропадете. Порозбігаєтеся ви, то й мене відпустять». Василь Павлишин, син голови сільради, чкурнув першим: у лісі поміж деревами, як заєць рвонув. Не догнали. Нас після того супроводжуючий налякав, що стрілятиме без попередження. Але ми вже, здається, нічого не боялися: втікач-Василь запалив нас своїм прикладом. І під час переправи через річку ми утрьох шуснули у верболози — тільки гілля захиталося.

Додому верталися тільки поночі. Вдень лісами й полями роз'їжджали кадебісти. Шаблі наголо — пантрували тих, хто вертався зі Сходу. Дорога звідти була заказана. Дякувати долі, десь через тиждень ми таки добралися додому.

"Серце дерев'яніло, коли мене називали куркулем"

На фронт Андрій Сімчук пішов у 1944-му. Тоді його знову викликали до військкомату: « З такою біографією...» — офіцер не закінчив фразу, лише пильно втупив погляд у новобранця. Андрій здогадувався, чому: у документах значилося, що він — з родини куркулів. У його діда справді забрали все до нитки. Після того розібрали хату, клуню, хлів... Сім'я залишилася без даху над головою, гола й боса. Дід після того так і не зумів піднятися на ноги. Згодом помер з голоду. З тієї ж причини пішов у землю батько Андрія. А було тоді татові лише 36... Андрія теж ледве врятували від голодної смерті. У важкому 1932-му левади над річкою були всуціль вкриті кваском. Він, восьмирічний хлопчик, пропадав там з ранку до вечора. Щоб берегти сили, перекачувався з місця на місце, навіть не встаючи на ноги, так «пасся». Та скільки може протриматися дитина на зеленині?

Одного разу люди побачили, що він лежить на леваді нерухомий. Прибігла мати, слідом за нею пришкандибала баба Кониха, удвох притягли його додому. У баби у схованці знайшлася жменя проса, то так відходили бідолагу.

— Коли я чув на свою адресу слово «куркуль», — рука Андрія Тодосійовича знову тягнеться за носовиком, —у мені все дерев'яніло. Це був удар прямісінько в серце. Ходив після того, як одурманений. Дуже боляче було таке чути... Жив, як бродячий пес. Від села до села шлявся: мо' де візьмуть на роботу. Так дивився жалібно — готовий був ускочити в очі, тільки дали б яку-небудь роботу за мисочку кулішу. На всі поступки йшов — допомагав робити кому що треба.

...У військкоматі, щоправда, образливе для Сімчука слово не прозвучало. На війні був артилеристом. Два рази його ранило. Після шпиталів знову повертався у стрій. За взяття ворожого доту на березі річки Опави в Чехословаччині нагороджений орденом Слави третього ступеня. Де той орден тепер? «А кому він потрібен? — уважно дивиться на мене ветеран. — Коли перестали доплачувати за нагороду, почепив її якось синові на лацкан піджака, так він героєм і пішов до школи. Додому, щоправда, уже повернувся без ордена».

Старий фронтовик не може приховати образи: «Які ми, скажіть, у біса переможці, коли живемо у злиднях і знущаннях?» Зібрався нещодавно Сімчук у район: «Треба ж колись забрати ті копійки, що виплачують в ощадкасі». Виїхав автобус за село, а шофер каже: «Діду, ви коли думаєте розраховуватися за проїзд?» — «Так я ж ветеран». Той зупинив автобус і підвищеним голосом при людях: «Або плати, або виходь і не затримуй».

Дуже просив фронтовик звернутися через газету до керівництва Ощадбанку з таким запитанням: «Чому це за своїми грошовими вкладами неодмінно треба їхати в район? Адже гроші вносили на книжку в селі. Отож у село мали б їх вернути, чи не так?»

— Хитрують банкіри, підтримує чоловіка Настя Арсеніївна, — бо добре знають, що старі люди не мають сили добратися до району. А які черги треба вистояти! Дужчі й молодші з ночі займають, нервують. По кілька разів їздять до райцентру. Це ж знущання над людьми, чи влада не розуміє?

...Рядовий Сімчук дійшов до Німеччини. Хоч би де був — звідусіль писав листи до матері. Доки вона жила, зберігала їх. А як син Андрія Тодосійовича — Михайло став будувати нову хату, тут-таки, на подвір'ї в батьків, то

Коли листи з фронту перестали надходити, Марія Кононівна Сімчук з Вінниччини пішла на війну шукати свого єдиного сина-солдата. Зустрілися вони аж у Польщі...

Марія Кононівна з онуком Михайлом (фото 1955 р.).

десь листи загубилися. Окремі з них було залито тушшю. Прочитати можна лише «Здрастуй!» і «До побачення». Мама після такої пошти сердилася на сина. Писала йому, що неакуратно обходиться з чорнилом. Андрій спершу сам дивувався з того, аж поки не довідався, що солдатську пошту піддавали ретельній цензурі. Як тільки щось знаходили підозріле, ставили на те місце пляму.

Не всі листи долітали додому. Після однієї такої перерви в листуванні Марія Кононівна й вирушила в далеку невідому дорогу.

Фронтове побачення

— Разом з матір'ю зголосилася йти сусідка,—продовжує розповідь мій співрозмовник, — Ковтунка Марія на неї казали. Вона дуже хотіла зустрітися зі своїм хлопцем — Прокопом Стадніком. Поперваx ми з ним були разом, але пізніше дороги розійшлися.

Жінки в дорозі теж розгубилися. Їх знімали з військових ешелонів, погрожували відправити під суд. Вони, попри все, раз по раз показували конверти з фронту й допитувалися, як потрапити за вказаною адресою. «Уже коли я у 1947 році демобілізувався, то дізнався, що Марійка теж знайшла на фронті Прокопа. Після того їхнього побачення, кажуть, вона народила дитину. Шкода, Прокопу не судилося побачити її — не повернувся з війни. Марія, схоже, дуже любила його. Скільки разів її кликали заміж, а вона все життя прожила одна. Померла нещодавно.

ДОЛІ

Казанок зберігся, а есесівську флягу вкрали

День зустрічі з мамою минув, як одна мить. Пригадую, пригощала домашнім хлібом: то одному відламає шматочок, то іншому. А вони дякують, та ще й руки цілують. Зашарілася вона від такої уваги, щоки взялися рум'янцем... Наступного дня в тил йшла «полуторка» (вантажівка). Ротний розпорядився, щоб маму взяли з собою, та ще й допомогли сісти в ешелон.

Думав-гадав, що їй таке подарувати на згадку. А тоді дістав казанок, з якого харчувався. Даю — не хоче брати. Ти ж голодний залишишся, з чого будеш їсти? У той час нам уже давали американську тушонку — в літрових бляшаних банках. Показав їй, що матиму не гірший посуд, тільки тоді прийняла подарунок.

Казанок той дотепер служить у господарстві Сімчуків: кури з нього воду п'ють. Перед тим, як сфотографувати трофейну річ, Настя Арсеніївна старанно відчистила її. Добре стало видно заводське клеймо і напис: «КРА Виборг Ленінград 31 г Гертухін». КРА — це, зрозуміло, «Красная Армия». Так само очевидна дата виготовлення — 1931 рік. Була у Сімчука ще й німецька фляга для води. До чого зручна! Алюмінієву посудину вміщено в горіховому дереві. Ніби виросла там. На ремінці. З позначками на кришечці, щоб мірку знати. «Я відібрав її в есесівця у Чехословаччині. Бабця брала з собою в поле на буряки. Там її і вкрали». Німецькі солдати теж користувалися алюмінієвими флягами, тільки обтягнуті вони були повстю.

— Наші солдати, — уточнює Андрій Тодосійович, —мали з таким посудом багато клопоту: нам фляги видавали скляні, обтягнуті простою матерією. Носили їх у речових мішках. Один необережний рух — і витрушуй скло, поки не поранився. Алюмінію не вистачало навіть на казанки. Їх видавали один на двох солдатів, а потім замінили на металеві. Наприкінці війни і тих не стало, тому використовували банки з-під американської тушонки.

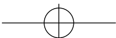
...Одна-єдина фотографія матері збереглася у Андрія Тодосійовича. На ній Марія Кононівна зображена з онуком-первістком Михайликом. Тоді, у 1955-му, йому виповнилося неповних шість років. Нині він військовий комісар одного з районів Вінницької області. Всього у Андрія Тодосійовича і Насті Арсеніївни четверо дітей: дві дочки і стільки ж синів. Не всі, щоправда, мають роботу. Від того ще більше прикро фронтовику. Сам він, до слова сказати, продовжує трудитися: один справляється у сільському млині — меле, шеретує...

Коли заходить мова про покійну матір, дуже шкодує, що не зумів допомогти їй оформити пенсію. Все життя Марія Кононівна провела на колгоспному полі: косила, сапала, копала. «Це ж у селі добре знають, — каже співрозмовник. — А як дійшло до пенсії — не дають. Хтось щось не так записав, десь документи пропали... Як я просив, як благав: заплатіть хоча б один раз — нічого не допомогло».

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Фото Віктора ДЕМКА і з сімейного альбому А. Сімчука.

Cyan Magenta Yellow Black

ДАЛІ БУДЕ

Як стають земляками

Під час минулої виборчої кампанії я працювала в одній із команд у Кам'янець-Подільському окрузі. Ритм нашого життя протягом двох місяців був не те що швидкий — шалений! Спали по чотири години, їздили розбитими дорогами по селах, щоб роздати агітматеріали і зустрітися з виборцями. Місцеві мешканці (навіть колеги з виборчого штабу) спочатку ставилися до нас, київських гостей, насторожено. Мовляв, якщо ти чужинець, то навіть захист наших інтересів (як пишуть агітлистівки) не допоможе тобі стати тут своїм.

Краєвид Кам'янця-Подільського.

А я тут була вперше. І коли наша мобільна група роз'їжджала округом, я тамувала подих: як гарно, Господи! Стара Ушиця (чергова українська Швейцарія), Сокіл, Залісся, Ластівці, Збруч — усе те, про що Леся писала: «Красо України, Подоля...»

Дісталися Дністра. На тім боці видно Хотинську фортецю. То вже Чернівецька область. Раптом водій (Сергій, місцевий) питає: «Ти в Хотині була? Ні? Якщо хочеш, повезу. Давай, треба встигнути до сутінок...»

Сергій зазвичай мовчки спостерігав з машини, як ми разом з кам'янчанкою Ольгою працювали. А тут заходився допомагати — щоб швидше.

Скоро ми закінчили роботу і перетнули Дністер. Коли вибралися на широкий мур фортеці й поглянули туди, звідки щойно приїхали, я зрозуміла: Сергій, не схильний до сентиментів, мовчки відкривав мені свою любов до цих місць. Ми озирали ріку та берег у м'якому світлі призахідного сонця. Отже, я перестала бути чужою.

Уже в Кам'янці, в центрі Старого міста, в заповіднику, мені освідчилися в коханні. Ні, не Сергій, інший. Найцікавіше, що обоє ми — кияни. Кам'янець визнав нас і подарував цю несподіванку.

А коли поверталася до Києва, місцевий художник Геннадій Якубовський подарував великого календаря з краєвидами Старого міста і написав у кутку: «Щирій землячці на добру згадку про Кам'янець-Подільський».

...А вибори наша команда тоді програла!

Оксана ЧИСТА.
Фото Віталія СУДДІ.

ЦЬОГО ДНЯ

- **1703 р.** Народився один з основоположників російської літератури поет Василь Тредіаковський.
- **1750 р.** У Глухові відбулися формальні вибори гетьмана України. Ним став Кирило Розумовський.
- **1903 р.** Народилася дитяча поетеса Наталя Забіла.
- **1950 р.** В СРСР прийнято постанову про збільшення місткості особливих таборів МВС (зі строками ув'язнення не менше 20 років) — зі 180 до 250 тисяч чол.
- **1950 р.** Загинув головнокомандувач УПА Роман Шухевич (Тарас Чупринка).

МУДРІСТЬ НАРОДНА

Живу воду можна приготувати вдома

Мабуть, кожен з нас колись звертався до народної медицини. І хоч би як далеко сягнула фармацевтична галузь, відомо: природа — найкращий лікар. Переконаний у цьому й відомий фітотерапевт Євген Товстуха. Маючи лікарську освіту, він уже багато років зцілює людей травами. По допомогу до нього звертаються навіть із-за кордону — з Аргентини, Греції, Середньої Азії тощо.

Пан Євген каже, що лікуватися треба насамперед правильним харчуванням і здоровим способом життя. А для профілактики радить вживати різноманітні профілактичні засоби, настояні на травах. Відомий цілитель поділився з читачами власним рецептом так званої живої води. Для її приготування треба зовсім небагато: подрібнені корені пирію повзучого і цикорію дикого, плоди шипшини коричневої і глоду колючого та трава материнки звичайної. По одній ложці цих дарів природи слід залити 0,5 літра води і варити протягом п'яти хвилин. Відвар настоюють чотири години. Вживайте його щодня перед їжею, і вам не загрожуватиме ніякий грип.

Записала Надія ГОРБАТЮК.

«Я вірю в долю...»

Сьогодні у столичному палаці «Україна» співає Олександр Василенко, перший володар диплома «За голос унікальної краси» (міжнародний фестиваль «Світ музики», Італія). Співака запрошено й до журі фестивалю. Він відповів: «Ще не дуже знаю італійську. Та й не можу надовго їхати з дому. Тут нині багато цікавої роботи. Не хочу робити перерву». Сольний концерт в «Україні» — вже третій за два з чимось роки. Хотілося б частіше? Василенко: «Річ не в кількості. Сольний концерт — це нова програма, кілька місяців праці. А в «Україні» то складно й дорого. Це знають мої українські колеги. Неукраїнським чомусь простіше». Колись Василенко мріяв бути льотчиком, дресирувальником, ученим, спортсменом. Лиш не співаком. Але доля вчинила інакше. А він довіряє долі. Тому й щасливий. Сьогоднішній його концерт присвячений Весні й коханню.

Неля ДАНИЛЕНКО.

ХАРАКТЕРИ

Менеджер з радості

Чотири роки тому син Валентини Георгіївни Глазиріної виготовив їй візитівки, на яких написав «менеджер з радості», в жарт. Шість тисяч штук вона вже роздала. Спочатку обережно, а потім, побачивши позитивну реакцію севастопольців на незвичну посаду, почала робити це сміливіше.

Нині у Валентини Георгіївни дуже багато друзів, і не тільки в Севастополі. Їй часто телефонують із різних міст України і Росії, із-за кордону колишні співвітчизники також. Для кожного в неї знайдеться добре слово, порада, всякого вона запалює своїм життєлюбством, здатністю радіти. Її філософія надто проста: людина — сама собі менеджер і цілком здатна допомогти собі сама. Якщо кожний поставить собі за мету навчитися радіти гарній погоді і красивій квітці, усмішці дитини й удачі сусіда, передаватиме свій добрий настрій іншим, то якими щасливими ми всі станемо! З шести тисяч людей, яким пані Глазиріна подарувала свою візитівку, лише один наговорив грубощів, а другий так і не зрозумів її філософії. Вона рада, що таких виявилося зовсім мало.

Разом з онуком Валентина Георгіївна вивчає Біблію і відшукує в ній слово «радість».

— Ми вже нарахували 245 згадувань цього слова, — каже Валентина Георгіївна. Одна набожна жінка сказала: в Біблії слово «радість» згадується 365 разів. Ось дочитаємо і дорахуємо.

Людина невичерпного оптимізму, В. Глазиріна продовжує друкувати і роздавати свої візитівки у тролейбусах і маршрутках, на вулицях і в магазинах тим, у кого похмуре обличчя, поганий настрій, і радіє їх усмішкам у відповідь.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

ПОГЛЯД

«Катюша» — наша

Віталій Ніконов людина серйозна, як усякий історик. Він старший науковий співробітник Політехнічного музею міста Києва, вивчає історію військової техніки. Тут, здається, усе без сантиментів. У Віталія Петровича є мрія. На відміну від більшості наших великих задумів, цілком реальна. До того ж благородна — встановити меморіальну дошку на честь Андрія Костікова.

Відомо, що літаки «Ан» розробив Антонов, АКМ — автомат Калашнікова, вертольоти Мі — роботи Міля. А хто створив «Катюшу» — грізну зброю Великої Вітчизняної? Саме Андрій Костіков очолював групу конструкторів, які розробили реактивну систему залпового вогню —легендарну «Катюшу». Він — родом із Козятина Вінницької області, тодішньої Київської губернії, випускник Київської військово-інженерної школи. Сьогодні — це Київський військовий інститут управління та зв'язку. Саме на стіні закладу й планується встановити меморіальну дошку.

Ольга СРІБНА.

МОЄ звучатиме впевнено

АКЦІЇ

Нещодавно стартувала всеукраїнська акція «Митці на захист авторських прав». Ініціатори — Асоціація захисту авторських прав «Український світанок» та мистецька агенція «ЧУММА» — взялися за справу серйозно. Кажуть, скільки можна відбирати у творчих людей їхній продукт. Крадуть — то одне, так ще й свої прізвища під картинами чи фотографіями ставлять, музику без дозволу крутять. І вини своєї не відчувають, мовляв, це реклама. Так, непоганий промоушн. Одна проблема: ім'я автора не звучить. І це все тоді, за словами керівника «ЧУММЫ» Тетяни Доній, коли в нас один із кращих у Європі законів про авторське право.

Інформаційним приводом для старту акції став початок судової справи скульптора Олега Пінчука проти програми «Людина року». Він обстоює авторське право на створення скульптурного символу «Прометей-престиж». Цікаво буде, якщо Пінчук виграє. Тоді зможемо констатувати: українська еліта, тобто ті її представники, які були нагороджені статуеткою, тримають у себе вдома контрафактну продукцію.

Отож мета акції — привернути увагу громадськості до проблем порушення авторських прав. Як сказав на прес-конференції керівник «Українського світанку» Микола Княжицький, «ми хочемо, щоб у суспільстві існували цінності, які поставили б людину культури на певний рівень поваги. Наше мистецтво в занепаді не тому, що нам нав'язують чуже, а тому, що не дають розвиватися своєму».

Митці ставлять перед собою і суспільством непросте завдання, саме в площині усвідомлення. З одного боку, творці й самі не зовсім визначають для себе питання інтелектуальної власності (раніше мистецтво належало винятково народу). А, каже добра душа, Бог з ними. Тому переважна частина порушень авторського права залишається за кулісами публічності і законності. З другого боку — юрист, наприклад, суддя, який розглядає справу про порушення авторських прав, теж має бути перекованим в тому, що порушник авторського права «должен сидеть в тюрьме». Він такий самий крадій, як і той, хто витягнув гаманець із кишені. А без суспільної думки, цінностей, про які говорять захисники, це теж складно. Митці, які спробували захистити свої інтереси в суді, зазначають: у таких справах без кваліфікованої юридичної підтримки не обійтися. Бо і практики в судів, як і самих фахівців, мало. Про який захист інтересів митця можна говорити, коли суд спирається на висновки експертів, а експертизу проводить висококваліфікований... баліст.

Серйозність намірів ініціаторів акції не на словах. У січні відбувся «круглий стіл» з проблем порушення авторського права. З початку року проводиться моніторинг творчих вузів на предмет викладання дисциплін із захисту авторських прав. Підтримуватимуть митців, які наважилися звернутися до суду. А таких справ нині декілька: скульптор Олег Пінчук і фотохудожник Михайло Андреєв проти програми «Людина року», композитор Сергій Грималський проти телеканалу «Гравіс», фотокореспондент Олександр Глядєлов проти КПУ. В усіх випадках твори використовуються без дозволу автора. Художник Сергій Поярков з усміхом сказав: «Мої роботи крали багато разів — значить, мене в Україні визнали». І додав без жартів: «Хлопці, шарі не буде. Інтелектуальна праця дорого коштує, і освіта, яку ми здобули, також».

Малюнок Зіни ГАЄВСЬКОЇ.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓟ Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311042. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»